

DARBININKAS

Vol. LXXX, Nr. 31

SECOND-CLASS

341 Highland Blvd.

Kaina

Rugpjūtis - August 18, 1995 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y.

Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

-- Kaune S. Dariaus ir S. Girėno stadione rugpjūčio 5 d. buvo iškilmingai uždarytos V pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Vakare žaidynių dalyviams buvo surengta vakaronė Sporto halėje. Vakaronėje dalyvavo ir Prezidentas A. Brazauskas. Žaidynėms Lietuvos valdžia skyrė 3 milijonus litų.

-- JAV Fork Polk karinio parengimo bazėje rugpjūčio 8 d. prasidėjo didžiausias šių metų NATO ir partnerių sausumos pratybos "Cooperative Nugged-95". Pratybose dalyvauja ir 30-ties lietuvių karių būrys. Iš viso pratybose dalyvauja 3780 žmonių. Pratybas aplankė JAV gynybos sekretorius J. Perry.

-- Anglijos Export Credits sudarė pirmąją sutartį su Lietuva. Kredito teikėjas Samuel Montagu & Co, Ltd. sutiko duoti \$24.9 milijonų paskolą Philips Telekom, kuris Zoknių aerouoste netoli Šiaulių įrengs radijo telekomunikacinę sistemą, radarus ir apšvietimą.

-- Norvegijos gynybos ministras Jorgen Kosmo rugpjūčio 8 d. su vienos dienos oficialiu vizitu lankėsi Vilniuje, kur jis susitiko su premjeru Adolfu Šleževičiumi, užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu, gynybos ministru Linu Linkevičiumi. Pagrindinė vizito išdava - pasirašytas dvišalis susitarimas tarp gynybos ministerijų dėl bendradarbiavimo gynybos srityje. Lietuva jau yra pasirašiusi panašius dokumentus su aštuoniomis šalimis, dauguma iš kurių yra NATO narės.

-- Vilniuje atidarytas pirmasis Lietuvoje medicinos tyrimų centras. Rytų Europoje tokį centrą turi tik vengrai. Jame per vieną ar dvi dienas galima pilnai pasitikrinti savo sveikatą su pačia moderniausia medicinos įranga. Naujojo centro įrangą kainavo virš 2 milijonų JAV dolerių. Pilnas tyrimas kainuoja ne daugiau 300 litų.

-- Iš visų Lietuvoje platinamų kredito kortelių populiariausias yra VISA. Jas platinantis "Vilniaus Bankas" yra pardavęs 1500 kortelių. Antrosios pagal populiarumą yra Taupomojo Banko platinamos "Eurocard/Mastercard" kortelės. Norint jas įsigyti reikia padėti į banką ne mažiau 2000 USD. Lietuvoje parduodamos ir vietos kredito kortelės, kuriomis atsiskaityti galima tik litais.

-- Lietuvoje šių metų pradžioje buvo laikoma daugiau kaip 78 tūkstančiai arklių, iš jų daugiau kaip pusė - visuomeniniuose ūkiuose. Labiausiai paplitę yra darbiniai Lietuvos sunkieji (72 procentai) ir žemaitukai (26 procentai). Veislinių žirgų yra apie 2000, jie laikomi 7 žirgynuose.

-- Anksčiau iš Rusijos Volodgos srities lietuviai įsiveždavo nikelį. Dabar pagal apimtis nikelį pakeitė grybai. Rusijoje lietuvių prekeiviai perka voveraites po 4 litus už kilogramą, o skandinnavams parduoda po 40 litų.

-- Respublikinis kraujo centras Vilniuje per dieną priima kraujo iš 50-100 žmonių. Už beveik pusę litro kraujo mokama 70 litų. Daugiausia kraujo duoda mažai uždirbantys žmonės.

Turime geriau vieni kitus pažinti

Popiežius Jonas Paulius II, iš Castelgandolfo vasaros rezidencijos, kurioje šiuo metu gyvena, malūnsparniu atskrido į Romą susitikti su maldininkais, atvykusiems į bendrąją audienciją. Šios audiencijos dalyviams Šv. Tėvas vėl kalbėjo apie ekumenizmą.

(ins. "di fronte alla divisione...")
Negalima pasyviai žiūrėti į susiskaldymą, kuris jau nuo amžių slegia krikščionių pasaulį. Katalikai ir nekatalikai negali neketėti matydami kaip labai susiskaldymai prieštarauja Kristaus žodžiams pasakytams paskutinės vakarieniės metu.

Vatikano II susirinkimas, - kalbėjo Popiežius, - pirmiausiai mus ragina pripažinti maldos už vienybę svarbą ir veiksmingumą. Šis raginimas teka ir iš krikščionių bendruomenių kasdieniame gyvenime patiriamo žmogiškų pastangų nepakankamumo, ir iš ištikinimo, kad žmogiškas pastangas viršija Dievo malonė, kad be Dievo malonės, žmonės vien savo jėgomis nėra pajėgūs atkurti pažeistos krikščionių vienybės.

Susirinkimas ragina, meldžiant vienybės malonės, kartu jos siekti veikliomis pastangoms. Susirinkimo dekretas apie ekumenizmą "Unitatis Redintegratio", pirmiausiai ragina atsakyti prietaringo nusistatymo brolių nekatalikų atžvilgiu: ragina "šalinti žodžius, nuomones ir veiksmus neatitinkančius atsiskyrusių brolių padėties ir todėl ap sunki-

nančius mūsų santykius su jais" (UR 4).

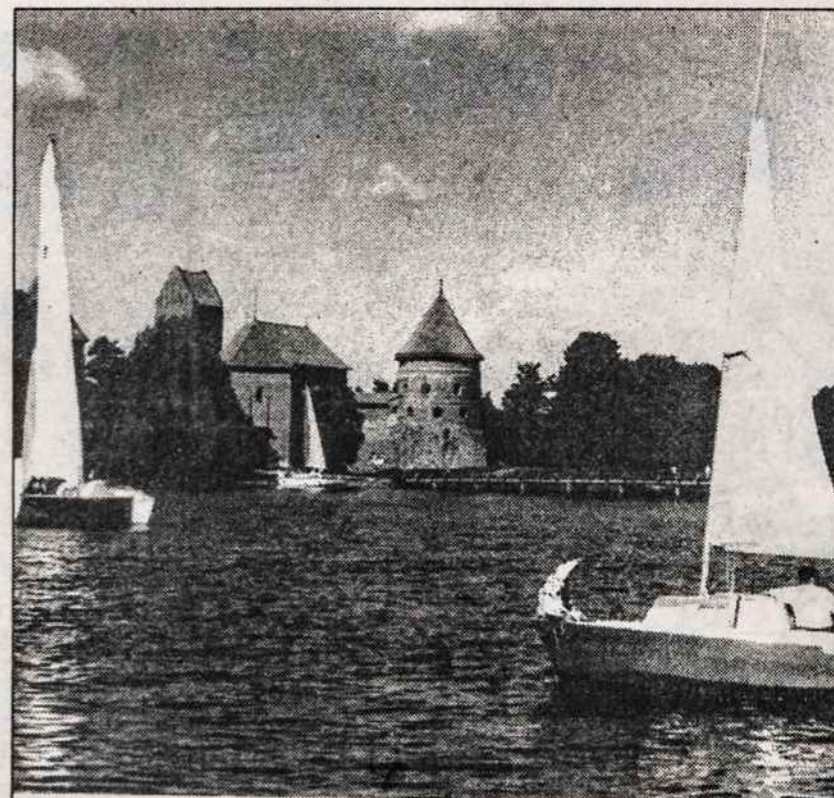
Kad ekumeninis dialogas būtų sėkmingas, susiskaldę krikščionys pirmiausiai turi geriau vieni kitus pažinti ir gerbti vieni kitų ištikinimus. Be pakantumo, reikia taip pat pripažinti, kad kitos krikščionių tradicijos irgi turi kilnių, Dievo Dvasios įkvėptų pradų, kad atsiskyre krikščionys irgi pripažįsta to paties krikščioniško lobyno vertybes ir jomis gyvena. Tačiau šitokio katalikų ekumeninio bendradarbiavimo esminė sąlyga turi būti tvirta ištikimybė savajai bendruomenei - katalikų Bažnyčiai. Jei jos pristigtų, tai ir dialogas virstų, ne dialogu, bet tik svarstymu kuri Bažnyčia geresnė o tai, savo ruožtu, prieštarautų paties ekumenizmo intencijai.

Šv. Tėvas, kalbėdamas bendrosios audiencijos dalyviams, nurodė dar vieną, svarbų ekumeninio nusiteikimo dėmenį: atsinaujinimo troškimą. Susirinkimas moko: "Visi katalikai turi siekti krikščioniško tobulumo ir kiekvienas pagal savo padėtį stengtis, kad Bažnyčia, nešiodama savo kūne Jėzaus nuolankumą ir kentėjimus, diena iš dienos valytųsi ir naujintųsi, kol Kristus ją sau parengs garbingą" (UR4).

Nepaisant visų mokymų ir tradicijų skirtumų, nepaisant dėl žmonių ribotumo atsirandančių sunkumų, - kalbėjo Popiežius, -

krikščionių vienybė vis dėlto nėra utopinė vizija, o ekumenizmas nėra bergėdžios pastangos. Tai patvirtina per pastaruosius ekumenizmo dešimtmečius pasiekti vaisiai ir krikščionių sąmonėje vis stiprėjantis ištikinimas, kad krikščionių vienybė yra mūsų visų šventa pareiga.

Kaip buvo minėta, popiežius Jonas Paulius II bendrosios audiencijos katechezėje toliau nagrinėjo ekumenizmo temą. Turbūt neatsitiktinai, ekumenizmui ir krikščionių tarpusavio santarvei italų katalikų dienraštyje "Avvenire" numeryje skirtas visas puslapis. Pirmiausiai spausdinamas interviu su Smolensko ir Kaliningrado metropolitu Kirilu, taip pat einančiu Maskvos patriarchato ryšių su užsieniu departamento prezidento pareigas. Šiose pareigose patriarchas Kirilas darbuojasi beveik 6 metai - paskirtas vietoj Minsko metropolito Filareto 1989 metų lapkritį, likus kelioms dienoms iki Gorbačiovo vizito į Vatikaną. Paprašytas įvertinti paskutiniuosius įvykius krikščionių ekumeniniame dialoge, metropolitas Kirilas pradėjo labai iš tolo, primindamas, kad Rusijos stačiatikiai į ekumeninę veiklą įsijungė 1961 metais. Sunkiais persekiojimų metais tarptautiniai ryšiai su kitomis Bažnyčiomis padėjo išlikti. Šiandien pasigirsta balsu, - sakė metropolitas Kirilas, - jog reiktų nutraukti ryšius su eku-

Trakų ežeruose šilta vasaros diena.

Viktoro Kapočiaus nuotrauka

meninėmis organizacijomis ir visas jėgas skirti vietinių problemų sprendimui. Tačiau toks sprendimas nepateisinamas ir morališkai: kaip pateisinti ryšių nutraukimą su tais, kurie kančios metu buvo pasidarę artimi? Rusijos stačiatikių Bažnyčia, pasak metropolito Kirilo, negali užsidaryti savyje, negali egzistuoti be ryšių su kitomis krikščioniškomis Bažnyčiomis. Gi vertindamas paskutinį didžiausią įvykį ekumenizmo plotmėje - popiežiaus Jono Pauliaus II ir Konstantinopolio patriarcho Baltramiejaus I susitikimą Vatikane apaštalo Petro ir Pauliaus šventės proga - metropolitas Kirilas nepa-

galėjo tik kritikos žodžių. Jo nuomone, tas susitikimas daugelio stačiatikių sielose sukėlė sumaištį. Šiaip, jo žodžiais tariant, kiekvieną tokio lygio susitikimą reiktų vertinti teigiamai, jei tik jo metu išsprendžiamos kokios nors problemos ir nesukeliama naujų. Žurnalisto paklaustas, ką turi galvoje, kalbėdamas apie galimas naujas problemas, metropolitas Kirilas pabrėžtinai pareiškė, jog Konstantinopolio patriarchas kaip nepriklausomos autokefalinės Bažnyčios vadovas, turi teisę užmegzti ir palaikyti dialogą su popiežiumi, bet negali kalbėti visų stačiatikių vardu.

VRLS

Lietuviai diskutuos su Šv. Tėvu

Kryžių kalne prie Šiaulių rugsėjo 9 d. bus aukojamos mišios, prisimenant Jono Pauliaus II apsilankymą prieš porą metų. Kas vyks šventajame kalne, tiesiogiai galės stebėti daugelio Europos šalių gyventojai. Kryžių kalne bus įrengtas didžiulis televizijos ekranas, teletilto dalyviai galės tiesiogiai padiskutuoti su popiežiumi.

AGEP

Amerikos roko žvaigždė bus įamžinta Vilniuje

Lietuvos gyventojai ruošiasi išreikšti savo pagarbą Amerikos roko žvaigždei Frank Zappa, pastatydami jam šešių pėdų paminklą. Vilniaus miesto savivaldybės atstovai rugpjūčio 8 d. patvirtino akmeninės statulos pastatymą parke. Ši garbė dar visai neseniai būdavo suteikiama tik komunistams.

Zappa, žinomas visam pasauliui su savo satyrine muzika, išgarsėjo ir kaip kalbėtojas įvairiomis socialinių problemų temomis. Jis mirė prieš du metus nuo prostatos vėžio, sulaukęs tik 52 metus.

Paminklo garsiam muzikantui projekto autoriai yra Vilniaus Frank Zappa klubo nariai. Jie ilgai ginčijosi su projekto priešininkais, sakydami, jog Frank Zappa seniai norėjo atvykti į buvusią Sovietų Sąjungą, bet nespėjo savo kelionės įgyvendinti. Prieš giūvant geležinei sienai, Frank Zappa įgijo tiesiog kulto statusą, turėdamas didžiulį populiarumą Rytų Europos, tame tarpe ir Baltijos šalių studentijos tarpe.

Paminklas roko žvaigždei Vilniuje turėtų būti pastatytas jau šių metų pabaigoje.

pagal AP

Lietuvos "Boeing" duotas Stepono Dariaus vardas. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Steigiamas Vinco Krėvės muziejus Vilniuje

Prof. Albertas Zalatorius

Didžiojo mūsų rašytojo, profesoriaus, kultūros ir visuomenės veikėjo Vinco Krėvės atminimo įamžinimas Lietuvoje plečiasi. 1992 m. atsikira knyga išėjo jo atsiminimai, apie kurių leidimą sovietiniais metais negalima buvo net svajoti. 1993 m. išleistas visas romanas "Miglose", kurio antroji dalis gulėjo archyvuose ir negalėjo patekti į bostoniškį "Raštų" šešiatomį. 1992 m., minint Krėvės 110-ąsias gimimo metines, iš Philadelphiajios pervežti į Lietuvą jo ir žmonos palikai ir iškilmingai perlaidoti Subartonių kapinėse. Ant kapo pastatytas Ipolito Užkurnio sukurta paminklas, kapą prižiūri vedėja Veronika Kisieliene. Kartu su palaikais į Lietuvą pargabenti iš Amerikos ir Krėvės archyvai, kuriuos išsaugojo Kostas Ostrauskas, rašytojo dukra Ona Aldona Krėvaitė - Mošinskienė,

Vincas Masiūnas. 1994 m. Merkinėje atidengtas Krėvei paminklas (aut. Petras Mazūras).

Šiuo metu Vilniuje pradėdamas steigti Vinco Krėvės muziejus. Jo steigimu rūpinasi Vilniaus Savivaldybės Kultūros skyrius ir specialiai įsteigta Muziejus taryba, į kurią įeina žinomi žmonės iš universiteto, Švietimo ministerijos ir kitų organizacijų bei ištaigū. Muziejus direktoriumi paskirtas buvęs pedagogas lituanistas Antanas Chliebinkas. Projektą rengia architektai Rūta ir Rimas Grigai.

Muziejus steigiamas tame bute, kuriame rašytojas su žmona gyveno nuo 1940 m. (Tauro g. 10 - 1). Šis Tauro gatvės namas yra reikšmingas kultūros paminklas. Jame kadaise gyveno Vilniaus universiteto profesūra: Mykolas Biržiška, Balyš Sruoga, Vincas Mykolaitis - Putinas ir kiti. Mykolaičio - Putino muziejus čia jau seniai veikia, Krėvei teko

palaukti Nepriklausomybės. Poveikį dėl Krėvės muziejus steigimo Vilniaus miesto meras jau buvo pasirašęs 1992 m., tačiau reikalai užsitęsė: reikėjo iškelti žmones, kurie čia nuo pokario metų gyveno. Tai pasirodė ne taip paprasta: jie vis kėlė naujas sąlygas. Pagaliau Savivaldybė problemą išsprendė, ir muziejus gali pradėti kurtis. Pirmiausia teks atlikti rimtą remontą, nes butas gerokai apleistas. Po to bus galima įgyvendinti muziejus koncepciją, kurią sukūrė Taryba kartu su architektais. Ji atrodo taip. Muziejus funkciškai dalijamas į dvi pagrindines zonas: viešąją, kurią sudaro priekambaris ir trys buvę gyvenamieji kambariai, ir tarnybinę, kurią sudaro virtuvė, tarnaitės kambarėlis ir vonia. Rašytojo darbo kabinetą bus stengiamasi atkurti kuo autentiškesnį. Valgomajame bus sustatomi visi išlikę šio kambario baldai, be to,

čia veiks pagrindinė pastovi ekspozicija, atspindinti Krėvės gyvenimą ir kūrybą. Kadangi miegamajame baldai neišlikę ir šiaip ne itin prasminga jį atkurti, nutarta čia įrengti nedidelę auditoriją, kur būtų galima lankytojams skaityti paskaitas apie Krėvę, rengti nedidelius renginius, skirtus rašytojui, organizuoti studentams ar moksleiviams seminarus, Tarybos posėdžius ir t. t. Auditorijoje numatyta vieta pianinui ir audio - video aparatūrai. Priekambaryje bus įrengtos sieninės spintos ir suformuotas kamapas, tinkamas eksponuoti rašytojo biustui ar skulptūrai.

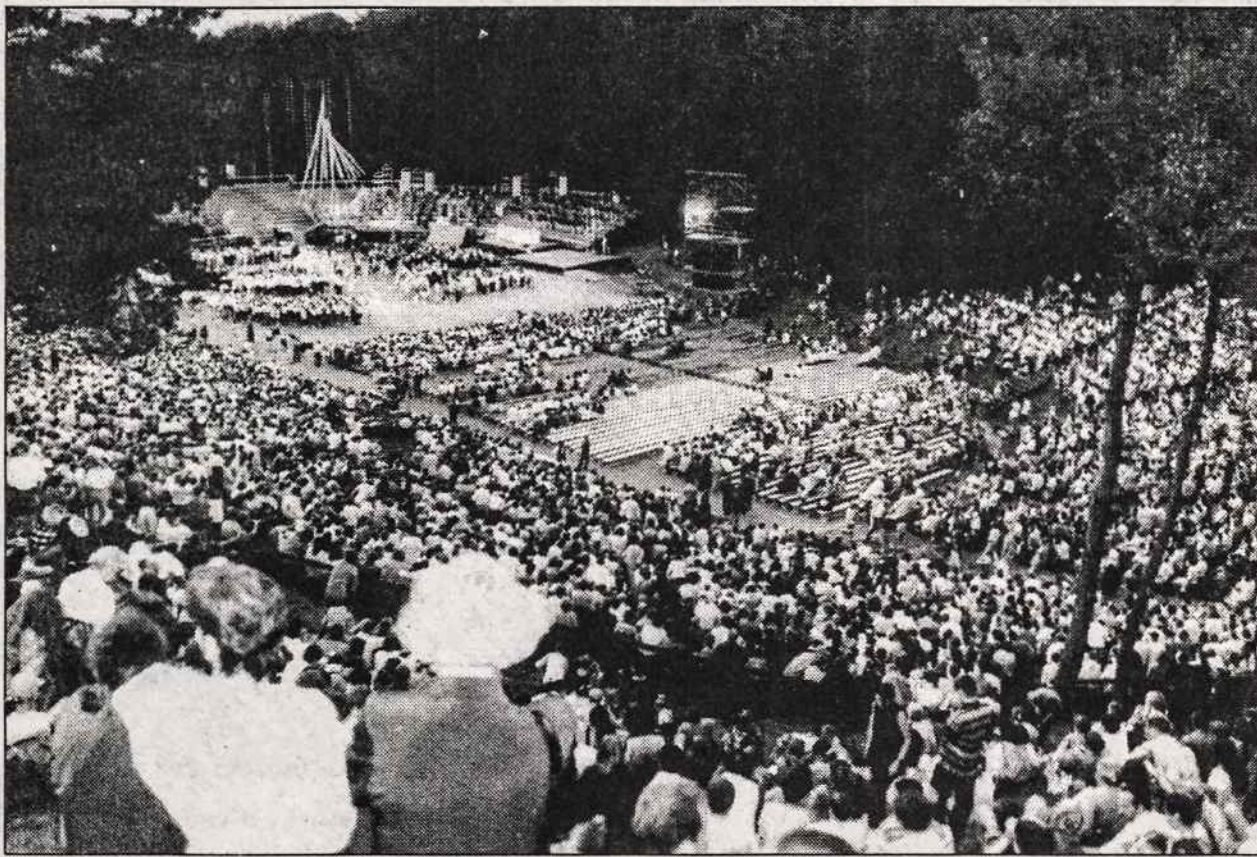
Tarnybinėje muziejus dalyje bus dviejų vietų darbo kambarys, direktoriaus raštinė ir archyvas.

Visi naujai atsiradę muziejus elementai: kėdės auditorijoje, šviestuvai, kabyklos, baldai tarnybinėje patalpoje atrodys šiuolaikiškai, neįmantriai, kad neblaškytų lankytojų dėmesio ir nenustelbtų autentiškų ekspozatų.

Muziejus direktoriui, Tarybai

Vilnius

Pasaulio lietuvių sporto žaidynių atidarymas Vilniuje, Kalnų parke.

Viktora Kapočiaus nuotrauka

"Skylėtos" antologijos ir literatūriniai sąmokslai

Algirdas Landsbergis

WATERGATE, IRANGATE, o dabar... LITEXLIBLITGATE (Lietuvių išeivių liberalų literatūrinis sąmokslas). Savo straipsnyje "Literatūros kritikai ir advokatai" ("Darbininkas", 1995.6.23), Juozas Kojelis aprašo tris to "sąmokslų" pavyzdžius: autobiografinių rinkinį "Egzodo rašytojai" (Vilnius, LRS, 1995), kritikos straipsnių antologiją "Egzodo literatūros atšvaitai" (Vilnius, Vaga, 1989), ir joje perspausdintą Bernardo Brazdžionio eilėraščių rinkinio "Didžioji kryžkelė" recenziją (A. Landsbergis, 1954).

Tas paskiras "sąmokslas" apraškas, anot Kojelio sieja "tam tikrų žmonių grupės dvasia". Tų "vienminčių advokatų" tikslas esąs dirbtinai, "be saiko" iškelti "savus" rašytojus, nužeminti ar ignoruoti nesavus, "iš kūrybos eliminuoti moralinį motyvą", ir taip iškreipti lietuvių literatūros veidą. (Ambicingi nedorėliai!)

Tokios apimties sąmokslas atidengimas yra epiškas žygdarbis ir todėl nenuostabu, kad Kojelio tinklas kai ko neužgriebė. Kaip jo pasipiktinusių pirštu bakstelstas nedorėlių "grupės" kokospiratorius, atsiliepiu keliomis papildančiomis pastabomis.

1. Egzodo rašytojų redaktorai A. T. Antanaitis ir A. Mickienė prie šios antologijos triūsė 5 metus. Jie patys ir kai kurie knygos recenzantai JAV-jose (pvz., V. A. Jonynas "Drauge", 1995.4.8) bei Lietuvoje paaiškino, kodėl knygoje nerandame apie 30 autorių pavardžių. Rašę pakartotinus laiškus tiems autoriams mirusiųjų ir autobiografinių neparasiusių giminėms ir draugams, prašydami biografinės medžiagos, ir nieko negavę, redaktorai pagaliau nuleido rankas ir nusprendė šių "skylių" neužpildyti iš enciklopedinių šaltinių sudurstytom žinėlėm. Ko šis paaiškinimas bebūtų vertas, Kojelis jo nepasveria ir apie jį neužsimena. Kovoje prieš sąmokslininkus kaip prieš teroristus, įprastinės elgesio taisyklės nebėra būtinos.

A. T. Antanaitis yra bene vienintelis mūsų rašto žmogus, perkaitęs ir aptaręs visų išeivijos autorių knygas. Vienas patrauklių komentarų bruožų yra sugebėjimas atskirti literatūrą nuo ideologijos, pagirti kitokios pasaulėžiūros rašytojus ir papeikti bendraminčius. Kaip kaliforniškas perkūnas iš giedro dangaus Kojelis jį pamoko "objektyvumo tolerancijos, rašto žmonėms privalomo sąžiningumo".

2. L. Mockūno redaguota "Egzodo literatūros atšvaitų" rinktinė buvo pirmas tokios apimties išeivių literatūros įsiveržimas

į Lietuvą, kai joje dar šmižinėjo cenzoriai ir partlitorgai, dar nepradė vilties kad partija - maitintoja išsilaisvins ir juos tebežindys. Už tos rinktinės sudarymą ir išleidimą jos redaktorius ir leidėjas nusipelnė padėkos.

Bet "Atšvaitai" išėjo į pasaulį "skylėti" - be svarbių rašytojų, kritikų, literatūros tyrėjų (kurių daugelį išvardina Kojelis). Tokios nepilnos redaktoriaus asmenišką požiūrį atspindinančios antologijos literatūriname pasaulyje yra įprastas dalykas ir dažnai labai įdomios. Tačiau kas, įskaitant patį Mockūną, nesutiks, kad ypač tais lemtingaisiais metais Lietuvai reikėjo kuo išsamesnės, įvairresnės, objektyvesnės rinktinės, kurioje deramai atsispindėtų pagrindinės srovės ir skirtingos literatūros vertinimo perspektyvos. Kodėl atsitiko kitaip? Kojeliui atsakymas aiškus: "liberalų" (ir "ateistų") sąmokslas. Tokia automatiška išvalga neapdovanojotieji tebeklausia klausimus:

Ar norint išleisti šią antologiją, reikėjo cenzoriams padaryti nuolaidą - kaip liūtams Koloziejuje numetant "tabu" antspaustu paženklintus autorius? (Jeigu nereikėjo, kodėl jie pradingo?) Jei cenzoriai to reikalavo, ar redaktorius neatsimušė į dilemą: kas svarbiau, ar pateikti Lietuvos skaitytojams tuo metu labai drąsiai, mūsų kultūrai ir Atgimimui naudingą, ir režimui pavojingą knygą, nors ir reikėtų kai ką paaukoti; ar atsakyti eiti į moralinius bei estetinius kompromisus su totalitarinės santvarkos tarnais (kurie ir taip netrukus išgaravo)?

Ar toksai kompromisas buvo padarytas? Ar Mockūnui tomis dienomis dingtelėjo, kad gal reikėtų paieškoti "ekumeniškesnio" redaktoriaus su didesniu kritiko literatūros tyrėjo autoritetu (kaip, pvz. Šilbajorio?) Ar jis paprasčiausiai nusprendė nepraleisti vienatinės progos ir patysai griebti jautį už ragų - mūsų naudai ir žmonių gėrybei? Čia mums visiems praverstų paties Mockūno ir "Vagos" direktoriaus, nuoseklaus išeivių literatūros leidėjo A. Krasnovo, žodžiai.

3. Kojelį itin papiktino mano 41 metų senumo neigiamas Brazdžionio eilėraščių rinkinio "Didžioji kryžkelė" recenzija. Pacitavęs jos žodžius apie recenzuojamą eilėraščių formos ir pasaulėžiūros "monotoniją" bei jų deklamacinį, kolektyvinį pobūdį, Kojelis primena, jog Brazdžionio "poezija" ne tik visiškai skirtingai vertina žymūs Lietuvos kritikai, bet ir kad mano teiginys atmetė "visa lietuvių tauta", Brazdžionį skaičiuojanti slapta ir tyloji, o vėliau jį sutikusi su nepaprastu entuziazmu.

Minėtieji kritikai (V. Kubilius, A. Zalatorius) nagrinėjo visą Brazdžionio poeziją; aš recenzavau vieną jo knygą. Šis svarbus skirtumas praslysta Kojelio nepastebėtas. Brazdžionio poezijos gerbėju tapau jau Kaune gimnazijos laikais. Recenzija išreiškia jos autoriaus patirtą nusivylimą poeto staigiu posūkiu iš kalbinių sudėtingų daugiaprasių intymių ir drauge iškalbiai "tribūniškų", tradicinių ir drąsiai modernių posmų į plakatų ir šūkių. Ir tada tikėjau, kad ši knyga tėra laikinas nuklydimas. Tai rodo ir recenzijos užbaiga: "Mums, kurie tikime Brazdžionio talento nekasdienišku, "Didžiosios kryžkelės" kompromisas su vidutiniškumu yra didžiai nemalonūs. Kad tas kompromisas didžiai sudėtingas rodo šio vertinimo apimtis. Dar belieka pridurti, kad tik mažičiai poetai neturi problemų ir 1955 m. apie šį Brazdžionio poetinį posūkį panašiai atsiliepė estetikos, moralės ir patriotiško savybių savybių atsakymais išsami ir išvalgiai nagrinėjęs filosofas ir poetas Antanas Maceina. Jo žodžiai: "Prisipažinkime atvirai: patriotinė mūsų tremties poezija literatūrinės vertės neturi. Net tokie mūsų poetai, kaip

Šv. Tėvo pasisakymai apie karus

Visa Italijos spauda atkreipė dėmesį į trumpą Šv. Tėvo pasisakymą apie vadinamąjį "teisingąjį karą". Išvykdamas iš šiaurės Italijos, kur atostogavo, Šv. Tėvas susitiko su žurnalistais, priminė jog Bažnyčia savo mokyje nuo seno yra suformulavusi du požiūrius į dvi skirtingas dalyvavimo kariniame konflikte situacijas. Yra neteisingas, smerktinas ir nuodėmingas karas - agresija, ir yra savigny, savo paties gyvybę ir savo tautos gynybą, kuris radikaliai skiriasi nuo pirmojo ir intencija, ir moraliniu vertinimu. Užpultas žmogus ar tauta, turi teisę ginti savo gyvybę, turi teisę visomis priemonėmis, taip pat ir ginklu, saugoti savo egzistenciją.

Bosnijos žmonių tragedijai Šv. Tėvas taip pat skyrė dalį savo kalbos vidudienio maldos progą.

Argi galime nekreipti dėmesio į išskankintus Bosnijos gyventojus? Argi galime negirdėti širdį draskančio pagalbos šaukimo? Visi drąsiai ir uoliai turime skubėti su pagalba, kad kuo greičiau būtų atkurta bent minimalaus žmogiško sanbūvio sąlygos.

Tiems, kas asmeniškai kelia šios tragedijos našta, sakau: neprarasdykite vilties. Mes esame su jumis savo solidarumu ir pirmiausiai malda.

Aistis ir Brazdžionis, parodė savo jėgą individualinių (Aistis) ir religinių (Brazdžionis) motyvų apipavidalinime, neįtikimai silpnai apdoroja patriotinius motyvus ("Patriotų sukilimas", Egzodo literatūros atšvaitai).

(Naivūs žmonės gali paklausti: neįtikėtina čia cituotasis Maceina, ar panašiai apie tai kalbėjusieji filosofas Juozas Girnius, ar poetas Kazys Bradūnas, irgi buvo tos Kojelio puolamos liberalų sąmokslininkų "grupės" dalyviai? Ir kodėl ne? Nesugebėjimas išvairuoti Kojeliui bei jo bendraminčiams akivaizdžių tiesų galėjo ir dorus žmones bent laikinai nuvesti į klaidingų sąmokslininkų gultą).

Beje, toji estetikos - moralės - patriotiško savybių santykiavimo tema ryškiai atsispindi visame šeštajame dešimtmetyje: "Žemės" antologijoje ir "žemininkų" pasisakymuose, "Literatūros lankuose", "kultūrinio nuosmūki" manifeste ir kt. Literatūros estetinio matavimo svarbą ten pabrėžė "kairieji" ir "dešinieji", "katalikai" ir "ateistai", "liberalai", "anarchistai" ir "konservatoriai". Jie pasisakė ne prieš patriotiškumą literatūroje, bet, anot "Lit. lankų", prieš "prastos patriotikos infliaciją" ir siekė "gražinti beveik totaliai prarastą literatūros, kaip estetinės kūrybos nepriklausomybę". Kojelio straipsnis viena koja stovi tame dešimtmetyje, kai iš rašytojų Lietuvoje buvo reikalaujama "sovietinės patriotikos" ir "estetizmas" buvo laikomas viena didžiųjų nuodėmių.

Taip, Lietuvos nelaisvės dešimtmečiais, Brazdžionio, kaip ir Bradūno, Nagio, ar kitų poetų posmai prasiskverbė į Lietuvą pro visas uždangas, atgijo Sibiro tremtinių, kalinių, partizanų širdyse ir lūpose, guodė, skatino, palaikė viltis, ir tai yra viena iš poezijos stebuklo apraiškų. Lietuvių meilės ir dėkingumo Brazdžioniu išsiliejimas 1989 ir 1991 metais, apie kurį būta ironiškų atsiliepimų, yra neatjungiamas Atgimimo grožio dalis. Tačiau tas išsiliejimas nei kiek nepadidina "Didžiosios kryžkelės" rinkinio literatūrinės vertės.

Ar išeivijoje buvo paskelbta straipsnių, kuriuose išsamiau, negu manojoje recenzijoje, aptariama Brazdžionio po 1944 m. sukurto poezijos visuma? Taip. Ar toks straipsnis turėjo būti įdėtas į antologiją? Be abejo.

4. Kojelis rašo, jog tuos savo žodžius apie Brazdžionio "Didžiąją kryžkelę" turėčiau "suvalgyti". Tai daryti reikštų užsiimti

logofagija. Kaip doras lietuvis, aš, pasipiktinęs, griežtai atsakau veltis į tokias nešvankybės. □

ir apie LIETUVĄ

LIETUVOJE

-- **Liepos mėnesį** baigėsi valstybinio turto pardavimas už visiems Lietuvos gyventojams išdalintus investicinius čekius. Nuo rugsėjo 1 dienos už investicinius čekius bus galima iš valstybės pirkti tik žemę ir privatizuojamus butus. Paskutiniu metu investicinių čekių kaina ėmė augti. Jei birželio mėnesį vieną čekį buvo galima parduoti už 7-9 centus, tai rugpjūčio mėnesį kaina paaužo iki 14 centų. Už vidutiniškai vienam Lietuvos gyventojui išduotus čekius dabar galima gauti 448 litus. Viso liko nepanaudota apie 8 procentus investicinių čekių.

-- **Per visą privatizavimo** už investicinius čekius laikotarpį Lietuvoje išvalstybinta 5700 įmonių, arba 85 procentai visų privatizuotųjų objektų. Privatus kapitalas dabar sudaro 36 procentus viso šalies kapitalo. Blogiausi privatizavimo rezultatai yra parduodant įmones už laisvai konvertuojamą valiutą. **AGEP**

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuvas. Kopolyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvas. Modernios kopolyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Asolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguojama REDAKCINĖ KOMISIJA —
E-mail: 71712.107@compuserve.com**Atomo ir žmogaus skaldymas**

Praėjusią savaitę visas pasaulis paminėjo 50 metų sukaktį nuo dviejų atominių bombų susprogdinimo Japonijoje. Atminties varpai skambėjo Hirošimos ir Nagasaki miestuose, o istorijos klausimas - ar tai buvo būtina, vėl iškilo politinėse diskusijose.

Atomas šiandien yra labiausiai bauginas ir daugiausiai vilties teikiąs žodis. Baugina milžiniška aptikta jėga, branduolinio atomo energija, kuri gali išsiveržti iš žmogaus rankų ir mirtinai nušluoti didelius žemės plotus. Ramina viltis, kad žmogaus protas ir valia įstengs tą jėgą panaudoti didesnei žmonijos gerovei ir aukštesnei civilizacijai. Jeigu žmonėms skirta ir imanoma vis daugiau apvaldyti gamtą ir ją palenkti savo labui, tai ir atominė energija yra viena iš žmogaus priemonių žemėje viešpatauti. Reikia ne tiek baugintis, kiek džiaugtis, kad nuo amžių glūdėjusi jėga, toji Dievo gėrybė, yra dabar žmogaus rankose ir mūsų laikams duoda atominio amžiaus vardą.

Atominis amžius yra vos prasidėjęs. Dar taip neseniai tyrinėjimais privedė prie atomo branduolio skilimo atradimų grandinės. Tai įvyko Chicagos universiteto laboratorijoje 1942 m. gruodžio 20 d. 3:30 val. popiet. "Mažai kas iš Chicagos miesto gyventojų svokė kas tą valandą atsitiko, - rašė amerikietis žurnalistas. - Žmonės daugiau rūpinosi degalais, apavu ir maistu; tik nedidelis būrelis mokslininkų sielėjosi vadinamam "metalurgijos projektui". Taip buvo vadinami Chicagos universiteto atominiai bandymai, kai trečius metus jau ėjo karas. Amerika buvo į karą įtraukta 1941 m. gruodžio 7 d. "Metalurgijos projektas visų pirma turėjo pasitarnauti karui.

Atominei bombai pagaminti dirbo apie 300,000 žmonių beveik pusantų metų. Pirmoji bomba išbandyta 1945 m. liepos 16 d. Los Almos dykumoje, Naujojoje Meksikoje, kai karas Europoje buvo baigtas. Be bombos jis galėjo pasibaigti ir Azijoje, jei Sovietų Rusija nebūtų stengusis palaikyti Japonijos ir JAV nesantaikos. Tada krito pirmosios atominės bombos ir karo taikiniuose - Hirošimos ir Nagasaki miestuose pasėjo mirtį pusei milijono žmonių.

Kai sekančiais metais, 1946 m. vasarą, atominė bomba vėl buvo bandoma Bikini saloje, vienas anglų korespondentas rašė: "Kas gerai supranta, ką žmogus aptiko, tą sukrečia šurpas". Baimė dar padidėjo, kai atominės paslaptis išvogė Sovietų Rusija.

Atomų skaldymas nebūtų žmonijai žalingas, bet nešėtų naudos, jei tuo pačiu metu nebūtų skaldomas žmogus. Skaldomąją jėgą yra žmogaus pasaulėžiūra arba jo apsisprendimas gyvenimo prasmės klausimu. Vienokia ar kitokia pasaulėžiūra daro žmogų kuriamąją arba griaujamąją jėgą, kaip ir atominį reaktorių. Kuriamoji žmogaus dvasia, pajėgusi atomą suskaldyti, yra pajėgi taip pat palenkti jį gėriui. Griaujamoji imperinių siekių dvasia, pasinaudojusi atominio amžiaus atradimais, gali žmonėms pridaryti neapskaičiuojamo pikto. Velionis popiežius Pijus XII kartą išpėjo: "Gyvename didžiausio įtempimo valandas, nes kiekviena akimirka gali būti lemtinga. Tiktai Dievas gali žmones apsaugoti nuo baisios nelaimės".

Dirbkime ir melskimės, kad atominis amžius taptų visiems žmonėms didesnės gerovės ir laimės laikais.

Lietuvoje paliktas turtas ir mūsų gobšumas**Vytautas Šeštokas**

Prieš 5 metus Lietuvai atgavus nepriklausomybę išsivijęs lietuviams atsivėrė nauji horizontai.

Daugelis iš mūsų tėvynės meilės vedini, visais keliais ir keletais pasileidome lankyti pasiilgtą tėvynę. Važiavome pavieniai ar su ekskursijomis, vežėme arimųjų pelenų urnas, palaidoti ir savo tėvų kapus. Lankėme gimines, savo draugus ar pažįstamus, vežėme ar siuntėme materialinę pagalbą, pinigus ar rūbus. Kiti pirkome namus ar "condominiumus".

Žvelgėme į esamą tvarką, politiką, vyriausybę. Daug kas nepatiko. Turėtų būti taisytina. Tačiau, kaip sakoma, prieš vėją nepapūsi.

Daugelis iš mūsų gyvendami svetimuose kraštuose, prasigyvenome isigijome namus, sklypus ar biznius. Išleidome vaikus į mokslo. Jie jauni, gabūs, gerai uždirba ir mūsų pagalbos neprašo.

Tačiau tarp mūsų yra žmonių, kuriems vidurinis kirminas neleidžia nusiraminti. Kadangi nemažai pagabėlių Lietuvoje paliko namus, ūkius, sklypus ar biznius, dabar atėjo laikas juos atsiimti.

Yra žmonių, kurie prieš keletą metų važiavo į Lietuvą priimti pilietybę, tik dėl to, tikėdamiesi, kad būdami Lietuvoje galės atsi-

imti savo turtus.

Išsivijęs lietuvių tarpe buvo žmonių, kurie gyvendami Amerikoje turtų nesukrovė. Vyresnio amžiaus žmonės nemokėjo kalbos ir jų profesija netiko Amerikos gyvenimui. Šiaip taip susigrabstė mažus namukus ir dabar gyvena iš menkos pensijos.

Šiems žmonėms būtų pateisinimas, kad grįžus į Lietuvą ir atsiėmus savo ūkį ir namus būtų užtikrintas senatvės rytojū, nenorint būti našta savo vaikams. Tačiau didelė išsivijusių dalis gyvenama šiame krašte, gražiai įsikūrė ir padarė pinigų. Išėję į poilsį jie neturi vargti. Vieni tapo pusmilijonieriais, milijonieriais, yra ir bilionieriai.

Dalis lietuvių, tas pinigų kirminas ir toliau neapleido. Jų tikslas ir dabar yra važiuoti į Lietuvą ir atsiimti ką prieš 50 metų paliko. Išsivijęs jau mirtis kabo ant nosies, bet reikia išnaudoti visas galimybes. Jų čia gimę vaikai to tėvų turto neprašo. Jiems pilnai užtenka ką turi. O be to jie ir nemano važiuoti į Lietuvą ir ten nuolatos gyventi.

Ilgai buvo laukta kaip pasielgs Lietuvos vyriausybė. Staiga Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas Vilniuje, birželio 22 dieną nustatė, kad nuosavybės teisė išlikusi nekiliojamą turtą atstatoma, tik tiems Lietuvos piliečiams, kurie nuolatos gyvena Lietuvoje. Teismo sprendime sakoma, kad kiekvienas užsienyje

gyvenantis lietuvis galėjo apsigyventi Lietuvoje ir susigrąžinti turtą. Lietuvos opozicijos Seimo atstovai sako, kad LDDP politika - nieko negražinti.

Pasak konservatorių, priėmus naują dėl namų grąžinimo įstatymą, praktiškai tokie pastatai nebus grąžinami natūra. Prieš porą savaičių Lietuvos vyriausybė nutarė iki liepos 1 d. kaime gyvenantiems žmonėms baigti dalinti sklypus po 2 - 3 hektarus. Tik po to likusi žemė bus grąžinama savininkams. Žemės savininkams kol kas žadama kompensuoti tik už tą žemę, kuri buvo paimta 1989 m. priimto Valstiečio Ūkio įstatymo.

Galima daug ginčytis ir nesutikti su šia vedama LDDP nuosavybės grąžinimo politika. Kita valdžia būtų ir kitaip pasielgusi, kad patenkintų didesnę gyventojų skaičių, atsižvelgdama į visų gyventojų teisingus turto grąžinimo faktus. Tačiau mes nepakeisime pačio principo.

Jeigu užsienio lietuvis negyvenamas Lietuvoje tik atvažiavęs tuos savo buvusius turtus pasiimti ir vėliau, žinoma, ne uždyka, perleisti kitiems savo giminiams, draugams ar pažįstamiems, o vėliau pats grįš į Ameriką gyventi.

Šios formos turto grąžinimas savininkams nebus tinkamai išspręstas Lietuvoje nuolat gyvenančių tautiečių atžvilgiu.

Svarbiausia, kad visi užsienio

lietuviai, kurie kovoja dėl jiems grąžinamo turto yra aukšto amžiaus žmonės.

Todėl jeigu mylime Lietuvą ir nebijome ten vieną dieną grįžtančių rusų - komunistų, tai važiuokime į Lietuvą ten atsiimti savo turtus, ten gyventi, numirti ir pasilaidoti tėvų žemėje.

Lietuva yra mūsų tėvynė, mes ją mylime ir norime jai padėti, tačiau ir mūsų siekliai ir norai turi būti realūs. Pinigas yra geras dalykas, tačiau jis turi būti sąžiningai įgytas.

Atėjo laikas, kad per 50 metų pasikeistų ir mūsų galvosena.

L I E T U V O J E -- Lietuvos partijos savo veiklai iš valstybės nemokamai perėmė (privatizavo) 91 patalpą. Iš jų beveik pusė (45 patalpos) atiteko valdančiajai LDDP (buvusiai kompartijai). Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai teko 22 patalpos, Socialdemokratams - 8-nios. Tėvynės Sąjungai (Lietuvos konservatoriams), Centro sąjungai ir kai kurioms kitoms teko po vieną patalpą.

-- Iki šių metų liepos 20 dienos visos bendros su užsieniu įmonės turėjo persiregistruoti. Iš 3027 įmonių persiregistravo tik 1328 įmonės (44 procentai). Didžiausia investuotoja Lietuvoje, kaip ir anksčiau, lieka Didžioji Britanija, kurios kapitalas vertinamas 152 mln. litų, o ši šalis Lietuvoje turi 32 bendras įmones. Antroji yra Vokietija, investavusi 83.6 mln. litų. Toliau eina Austrija (28 mln. litų), Rusija (15.5 mln. litų), JAV (15 mln. litų).

-- Kretingos šv. Antano kolegija gavo Vyskupų konferencijos palaiminimą ir sieks aukštosios mokyklos statuso. Kolegija taptų Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto padaliniumi. Čia bus rengiami titybos mokytojai, kurie mokyklose taip pat dar galės dėstyti daile, muziką, etiką, filosofiją. Ši Vyskupų konferencijos sprendimą dar svarstys Seimas. Kolegijoje mokosi 94 moksleiviai, iš jų tik 5 vaikai. Gabiausiai tęsia teologijos studijas Vokietijos, Austrijos, Italijos universitetuose. Rugpjūčio pabaigoje į pirmą kursą dar bus priimta 8-10 moksleivių. Šią mokyklą gali rinktis jaunuoliai iki 35 metų, turintys parapijų rekomendacijas.

AGEP

Sovietų kariuomenės apleistoje Ruklos tankų bazėje vaikai važinėja po tankų garažus.

Viktora Kapočiaus nuotrauka

KARUSELĖJE

Vytautė Žilinskaitė

25

Tačiau paguodos menas nėra toks lengvas ir primityvus, kaip daugeliui atrodo. Kiek kartu, užuot paguode, mes tik šliūkštelime žibalo į ugnį! Paguodos žodžiui gerai tiktų sena patarlė: septynis kartus atmatuok, aštuntą - kirpk.

Tik visa bėda, kad matuoti nėra kada. Išskantis paguodos užklumpa tave netikėtai. Jam reikalingas paguodos žodis būtent dabar, šia akimirka. Neatsakysi ji gam: klausyk, seni, nūnai esu nepasirengęs gousti; kreipkis į mane poryt, lygiai tuo pačiu laiku. Tai būtų aukščiausio laipsnio biurokratizmas.

Vadinasi, draugas, nuo galo iki pradžios išpasakojęs savo nesėkmes, reikliai iškiša ausį iš po kailinės kepurės (tarp kitko, matant jį tokį pajudusį, sušniurusį, sukežusį, ar nepasidaro tau kažkaip lengva, skaidru, ar nesugrįžta pilnavertiškumo jausmas ir tikėjimas Tėmde?).

Tu, kiek imanoma žemindamas balsą, reziumuoji:
- Vadinasi, žmona tave veja iš namų... Ir sūnus susidėjo su vagišių gauja... Baigla užėsti viršinininkas, o čia dar ir meilužė pametė... Taip... - Ir sau po nosimi sumurmū: - Ir gudri višta uodega išsidilgina.
- Visiška neverta gyventi, - lyg iš po žemių atsklinda bičiulio bosas. - Nieko, ničnieko gero, vien patyčios, skriaudos, išdavystės... Motin, kam pagimdei mane!

Jo ausis vėl reikliai kyšteli iš po lapinės.
- Na, na, negi jau taip nieko gero? - pasipriešini tu. - O Januškevičiaus žmona? Jis kas vakarą pareina keturiom, o ji išmaudo jį pušų ekstrakte, paguldo ir galvūgalį ventiliatorių pastato. Nematuo kaip savajai!

- Taip?... - krūpteli bičiulis, lyg per ausį tvotas.
- Dėl sūnaus, - guodi toliau, - tai tik apsidairyk: auksinė ateina pamaina. Nežinau nė vieno pažįstamo, beje, išskyrus tave, kurio sūnus būtų išvirtęs vagišium...
Bičiulis vos nesukniumba. Laimė, čia pat suolelis. Atsėdam.

- Viršinininkus peikti madinga, - varai toliau. - Iš vieno sprendžia apie šimtus. Aure, manasis visada man prie atostogų primeta savaitę... Nėra taikėsi, kad peštumės lyg šuo su kate - kaip tu su savuoju. Yra, yra gerų vadovų, neliūsk.

Bičiulis neatsiliepia. Sėdi lyg negyvas.
- Nereikia niūriai žiūrėti į pasaulį, - papurtai jį. - Žinok, kad ir meilužės toli gražu ne visus pameta. Visi mano bičiuliai jas meta, o ne atvirksčiai. Gyvenimas daug gražesnis, negu tu įsivaizduoji! Aukščiau nosi! Pastarieji žodžiai bičiulį išjudina. Jis iš tikrųjų krusteli nosį, sunkiau keliasi - taip sunkiai, kad girdėti, kaip girgžda jo nugakaulis - ir eina kartis... argi dar gali būti abejonė, kad paguodos menai būtinas subtilumas, taktas, apdairumas?

Todėl kai bičiulis, grąžydamas rankas, suklinka:
- Ne, gyventi visiškai neverta!.. Motin, kam pagimdei mane? - ir kai jo ausis nežymiai išlenda iš po kepurės, tu tris ar keturis kartus pratisai atsidūsti ir sukuždi:

- Šventa tiesa, seni. Gyventi nėra jokio reikalo. Vien pasižvalgius, kūnas pagaugais eina! Antai užvakar Januškevičius grįžo truputį su kvapeliu, o žmona išstūmė jį pro langą. Žmogus iškrito iš trečio aukšto ir neužsimušė. Kaip jam po to gyventi?

- Šit kaip? - pramerkia vieną akį bičiulis. - Pro langą? Iš trečio? Tai boba! Cha!

- O paau gliai!.. - suspaudi smilkinius. - Pažįsti Vepri? Žmogus bijo namo pareiti, nes sūnus bute įkūrė recidyvistų lizdą.

- Lizdą? - atkunta bičiulis, - Veprys, sakai? Įsidėmi. - Įsidėmi. - Šurpas krato! Cho!

- O meilužė... aš, tavim dėtas, rankas iš džiaugsmo trinčiau, taip lengvai ana atsikratęs. Dabar galėsi neskubėdamas susirasti jaunesnė, kuklaus būdo, proporcingo sudėjimo... Ko tik neatiduočiau, kad nusipurtyčiau savo Terese! Juk ji net į tarnybą ateina man akių draskyti, įsivaizduoji?

Bičiulis įsivaizduoja. Raukšlės jo kaktoje išsilygina, jis paima tave už alkūnės.

- Sakai, į tarnybą? - kartoja keletą sykių, prasišiepia ir negali susičiaupti. Kas gali būti patraukliau, kaip įsivaizduoti tarnyboje draskomą draugą?

- Tavo viršinininkas dar pusė bėdos, - baigi. - Manasis, va, nepasakęs nė už ką, įlipdė man trečią papeikimą.
Bičiulis skambiai nusijuokia.

- Net trečią! - dūsta iš juoko. - Tai krienas!

"Krienas" skamba kaip "šaunuolis".

- Na, - priduria, greitai pakildamas, - per ilgai čia su tavimi užsiplepėjau, lyg neturėčiau kur laiko dėti... - Jis atsistoja, išsitiesia ir iš aukšto, su blogai slepiama užuojauta žiūri į tave: gal ir paguostu, bet nėra kada.

- Užsiplepėjau, - kartoja ir kyšteli delną: atseit, su nevykėliais mums nepakeliui. Čingu lingu.

Ir nueina pasišvilpaudamas, kone pasišokinėdamas, gal ir niūniuodamas; o tu žiūri į jo tolstančią nugarą, - nors atsigrįžtu, niekšas (tarp kitko, kai matai jį tokį atkutusį, energingą, žydintį, ar nepasidaro tau nyku, apmaudu, ar neapima tavęs nepilnavertiškumo jausmas ir įsitikinimas, kad teisybė vaikšto tik išdurtomis akimis?), - žiūri ir galvoji: tegu tik dar kartą jis pasiguos, tegu pabando! Tada jau ne septynis, o septyniolika kartų bus atmatuota, o aštuoniolika kirpta!

Kaip aš rašau?

Šis klausimas niekad nebūtų atėjęs man į galvą, jei ne vienas literatūros vakaras. Ir toliau būčiau rašiusi kaip anksčiau, nesusi-mąstydamas, kaip rašau, rašydama, ir tiek, jei ne anas atmintinas susitikimas su skaitytojais.

Nieko blogo nenujausdamas, sėdėjau, kaip visi sėdi, scenoje, užsiklojusi kojas žalia staltiese ir žiūrėdama į brangius skaitytojų veidus. Jų akys spindėjo sveiku, nepasotinamu smalsumu. Dar rūpestingiau apsikamšiau kojas staltiesės kraštu ir pritraukiau vazoną su chrizantemomis. Štai tada ir atskrido tasai klausimas:

- Kaip jūs rašote?

Aš ramiai išklausiau. Išklausiusi linktelėjau galvą: klausimą su-pratau.

- Vienas draugas klausia, - persakiau, - kaip aš rašau. Dar kartą linktelėjau galvą, patvirtindama, kad klausimas man visiškai aiškus, ir pabarbenau pirštais į stalą.

- Klausiate, - reziumavau, - kaip aš rašau. Salėje įsiviešpatavo gūdi tyła. Galėjai pagalvoti, kad neegzistuoja jokių kitų problemų, išskyrus vienintelę: kaip aš rašau.

- Hm... Vadinasi, kaip rašau... - Velniai rautų, man pačiai pasidarė (nukelta į 4 psl.)

□ Didžiausio Rusijos banko Rosbiznesbank prezidentas ir politinę įtaką turinčios verslininkų grupės lyderis 46 metų Ivan Kiveldi, mirė rugpjūčio 4 dieną, po trijų dienų komos būklės. Šią mirtį gydytojai ir policija vertina kaip nenuodijimą pagal užsakymą. Banko prezidento sekretorė mirė rugpjūčio 1 d. nuo tokių pat nenuodijimo simptomų. Gydytojai nustatė, kad abi aukos buvo nenuodytos su druskomis, kuriose buvo kadmio. Rusijos televizija praskelbė įtarimą, jog nuodai buvo patalpinti į arbatą. Tik prieš dvi savaites buvo nužudytas kito Rusijos banko Jugorski bank prezidentas Oleg Kantor. Praėjusiais metais, kaip praneša Rusijos policija, buvo įvykdyta 500 žmogžudysčių pagal užsakymą. Dauguma iš jų iki šiol neatskleistos. Rusijos prezidentas Boris Jelcin nusiuntė savo užuojautą Kiveldi šeimai, vertindamas Kiveldi mirtį kaip didžiulę netektį Rusijos biznio pasauliui.

□ Estijos vidaus reikalų ministerija ir žemės ūkio ministerija paskutiniuoju metu veda karą tarpusavyje dėl abiemis joms svarbaus klausimo - ar aguonų laukai yra opiūmo šaltiniai ar tik nekaltų sėklų, naudojamų pyragų gamyboje, gamintojai? Vidaus reikalų ministerija grasina nupjauti visus aguonų laukus, jeigu jie nebus apsaugoti nuo narkomanų. Tuo tarpu žemės ūkio ministras sako, kad ūkininkai nedaro nieko nelegalaus.

□ Estijos ir Latvijos transporto ministerijos reikalauja iš Lenkijos oficialių atstovų suteikti saugumo Lenkijos keliuose garantijas, kad apiplėšimo keliuose incidentai būtų panaikinti. Rugpjūčio 6 d. 32 mylios nuo Varšuvos banditai sustabdė autobusą, kuriuo važiuoja estai, latviai ir vokiečiai, ir apiplėšė autobuso keleivius pabėgo su vertybėmis už \$11,000. Latvija pasiuntė notą Lenkijos užsienio reikalų ministerijai, prašydama paaiškinimo ir informacijos apie tyrimo eigą.

Diplomatinio gyvenimo akimirka: Stasys ir Daniela Lozoraitis priėmė pas JAV prezidentą Bill Clinton ir jo žmoną Hillary.

Daniela Lozoraitienė: apie Viltį ir Lietuvą

Viljama Sudikienė

(perspausdinta iš "Lietuvos aidas")

Tėsinys

Visus tuos metus Stasys Lozoraitis atstovavo Lietuvai praktiškai be jokių pinigų. Net po nepriklausomybės paskelbimo būdamas Lietuvos ambasadoriumi JAV, jis neėmė jokios algos iš Lietuvos užsienio reikalų ministerijos. Ją pradėjo gauti tik paskutiniaisiais savo gyvenimo mėnesiais Romoje, kai tapo Lietuvos ambasadoriumi prie Italijos valdžios. Kai 1989 metais atvyko į Washingtoną, nebuvo likę jokių Lietuvos pinigų, jokio vadinamojo Lietuvos aukso. Jis sutelkė darbu daug naujų žmonių. Jie sutiko dirbti už juokingą algą. Mano vyras turėjo ieškoti dotacijų, ir Amerikos lietuviai aukojo. Įdomu, kad visį čekiai, kuriuos Amerikos lietuviai siuntė ambasada Washingtono paremti, atėdavo Stasio Lozoraitio vardu. Žmonės juo pasitikėjo, davė pinigų, būtent jam. Iki pat tos dienos, kai mes išvykome iš Washingtono, Lietuvos Vyriausybė neišleido nė cento ambasada

dai išlaikyti.

Tačiau Lietuvos valdžia tvirtino priešingai: Stasys Lozoraitis iššvaistė Lietuvos pinigus, visiškai aplėdo pastatą. Spaudoje buvo daug rašoma apie kiaurą stogą ir naujojo ambasadoriaus žygius jam sutvarkyti.

Stogas tikrai buvo kiauras. Tačiau tokiam amžiaus pradžioje pastatytam ir niekada neremontuotam pastatui sutvarkyti reikėjo milžiniškų pinigų. Man negėda pasakyti, kad už viską, kas ten buvo padaryta po to, kai mes atsikraustėme, buvo užmokėta mano asmeniniais pinigais. Nelaukiau, kad man kas nors už tai dėkotų, nelaukiu ir šandien. Bet nenoriu, kad žmonės saktų, jog rado griūvantį pastatą. Kai mes atvykome, jo būklė buvo dar blogesnė. Padariau, ką galėjau. Dabartinis ambasadorius Washingtono, kai jam reikia pinigų, gali jų paprašyti savo Vyriausybės, savo ministerijos. Vargu ar visokioms reikmėms jis ištraukia nors vieną centą iš savo kišenės. Šiame name gyvenau taip, kaip man atrodė, kad pridera gyventi. Niekieno neprašiau, kad apmokėtų mano sąskaitas. Net valytojai ar virėjai pasamdyti nebuvo jokių pinigų. Dėl to nesukau galvos. Visą dariau pati. Už savo pinigus įrengiau tris visiškai sutvarkytus vonios kambarius. Per visus penkerius metus neturėjome automobilio. Vaikščiodavome pėsti arba važinėdavome autobusais, nes taksi buvo per brangu. Ir aš niekada nesiskundžiau. Naujasis ambasadorius atvykęs pirmiausia nusprendė, kad jam reikia mašinos. Ir tai puiku. Bet niekas negali sakyti, kad mes išėikvojome pinigus, nes tai netiesia. Gyvenome paprastai, galima sakyti, bohemišku stiliumi, bet visuomet tinkamai atrodydavome, niekas net neįtardavo, kad turime rimtų finansinių problemų.

Tai dėl ko Stasys Lozoraitis buvo nušalintas nuo ambasadoriaus posto Amerikoje? Kaip po to jautėtės? Kai kurių žmonių toks mentalitetas: manė, kad tokiu būdu gali jį nubausti, bet nesuvokė, kad šis veiksmas tarsi bumerangas grįš atgal. Juk galiausiai valdžia buvo priversta pripažinti, kad Lozoraitio nušalinimas buvo klaida. Lozoraitis buvo labai stiprus, ypač Amerikoje, jį rėmė visi

Amerikos lietuviai. Aišku, po viso to jis jautėsi labai bjauriai, nes viskas buvo prastai surežisuota. Neįtikėtina žemas lygis.

Ar būdama Washingtono aplankote namus, kuriuose gyvenote penkerius metus?

Niekada nesu sutikusi naujojo ambasatoriaus, nematau reikalo lankyti žmogaus, kurio nepažįstu. Ypač tokio žmogaus, kuris, taip pat manęs nepažinodamas, yra pareiškęs apie mane ne labai puikių dalykų.

- o -

Po St. Lozoraitio mirties jo namų Romoje neaplankė nė vienas Lietuvos politikas. Tik paprasti žmonės.

Tačiau domisi juo - net ir po mirties - daugelis. Tebesiklausoma telefonų - nė kiek ne mažiau nei jam esant gyvam.

Kas galėtų paveldėti moralinį St. Lozoraitio palikimą?

Jis norėjo tik vieno - išvesti Lietuvą iš stagnacijos ir vairuoti ją atgal į Europą. Kad pagaliau baigtųsi korupcija ir žmonės pradėtų geriau gyventi.

Žmonės, kurie dabar turi valdžią, privalo pasitraukti. Jų laikas jau praėjo. Piliiečiai gali atverti naują istorijos lapą. Yra metodų, kaip tai padaryti be smurto.

Neverta remontuoti seno namo, reikia statyti jį toki, kokio norisi - su dideliais langais, erdvu, apsuptą medžių, žolės.

Nereikia paminklų. Jei norite pastatyti paminklą Stasiui Lozoraitiui, statykite Lietuvą.

Daniela Lozoraitienė dabar gyvena viena - dideliuose namuose, tarp daugybės portretų, nuotraukų, šeimos daiktų. Tik įėjus į mažą prieškambarį, supranti, kad čia lietuvių namai: sienas puošia Vytis, Lietuvos kunigaikščių ir karalių atvaizdai, įrėmintas Lietuvos aprašymas lotynų kalba iš labai senos knygos. Anksčiau čia gyveno Stasio Lozoraitio tėvai. Po jų mirties savininkas norėjo butą parduoti. 1989 metais Daniela jį nupirko ir pradėjo kurti namus Stasiui Lozoraitiui, jo knygoms, jo darbu. Tokius kokius pritinka turėti Lietuvai atstovaujantiems diplomatai. "Norėjau, kad jau po pirmo susitikimo su Lozoraitiui žmonės susidomėtų Lietuva, žinotų, kad ne visi lietuviai - valstiečiai, yra ir intelektualai, išsilavinusių žmonių, mokerčių kalbas, - pasakoja Daniela. - Tai buvo mano profesija. Kai viena žurnalistė pasiteiravo apie mano profesiją, pasakiau: "Esu ir visada būsiu Lozoraitio žmona. Nenoriu vadinintis Lozoraitio našle".

Kur buvę, kur nebuvę prisistato ir Lozoraitiui keturkojai draugai. "Jie yra tikrieji šios respublikos piliiečiai", - sako Daniela, tapšnodama du savo šunis - Rūtytę ir Liulytę. Su jomis Daniela kalba tik lietuviškai, kitaip jos nesupranta. Dar yra ir septynios katės. Įsidėmėjau tik Karabachą ir Mimi. Visi dar Stasio priglausti iš gatvės.

Einame į valgomąjį. Čia būdavo rengiami ir priėmimai. Vėliau nuotraukų albume pamatysiu tą patį didžiulį ovalų stalą iš Danielos senelių namų, padengtą dviem. Tai buvo paskutiniai Stasio ir Danielos Velykų pusryčiai.

Šiame kambaryje pasigėrėjimo verta lietuviškų skulptūrų kolekcija. Jas Daniela meiliai vadina Dievukais. "Labai man brangūs, priklausė dar Stasio tėvams. Jie saugo namus nuo blogio. Didžiujosi šiais Lietuvos meno dirbiniais". Sienas puošia du didžiuliai rėmai: "Neseniai atsiėvėu iš savo tėvų namų. Prisimenu juos dar nuo vaikystės". Klausiu apie Danielos šeimą. Prie durų skambučio pastebėjau dvi pavardes: Lozoraitis, D'Ercole. "Taip, tai mano šeimos vardas". Ar ta daleyte D' reiškia aristokratišką kilmę? "Mano tėvo šeima kilusi iš Pietų Italijos smulkios aristokratijos. Niekas pom-

pastiško. Dabar jau nebėra ko paklausti apie šeimos istoriją, nes visi mirė. Tik žinau, kad senelio šeimoje visi buvo intelektualai, turėjo graikų filosofų vardus. Mano tėvas buvo verslininkas, motina, kaip ir pridera tradicinėse šeimose, niekada nedirbo. Ji buvo labai graži, rūpinosi vaikais - manimi ir seseria. Gimiau Genevoje, bet augau ir mokiausi Romoje. Tėvai mane atidavė į labai gerą prancūzišką mokyklą, skirtą diplomatų vaikams. Dėl to gerai kalbu prancūziškai".

Toje pačioje buto pusėje su langais į sodą - kambarys, kur Stasys ir Daniela pusryčiaudavo, kitas - kur sudėti jų drabužiai. Daniela praveria Stasio spintos duris - čia niekas neliesta, viskas taip, kaip jis paliko.

Centrinėje buto dalyje - du priėmimų kambariai, galima išeiti į taip visų pamėgtą jaukų sodelį. Jame - svečių namelis su terasa. Citrinmedžius, apelsinmedžius, visus krūmus ir gėles prižiūri Daniela. Vasaras ji praleidžia namie: "Sėdžiu čia visai viena - tik paukščiukai, šuniukai, kačiukai ir aš". Po Lozoraitio mirties šių namų neaplankė nė vienas Lietuvos politikas, tik paprasti žmonės.

Nuo gatvės pusės - Lozoraitio darbo kabinetai, čia buvo ir ambasada. Gausybė knygų: politika, meno katalogai. Stasio Lozoraitio vyresniojo biustas. Šklėrius akvarelės, Romo Viesulo paveikslai, daug lietuvių grafikų darbų. Maži staliukai nukrauti nuotraukomis: čia Lozoraitiui būdingiausios išraiškos, čia jis būrelyje Vatikano diplomatų - pats jauniausias. Iškalbingai byloja Stasio ir Danielos fotografijos su Reaganais, kita - su Clintonais, Lozoraitis su Bushu, anoje įteikia kredencialus Romoje, Daniela su popiežiumi, o štai ir rinkimų kampanijos epizodai.

Kasdien po darbo Stasys rašydavo pro memoria. Visi rankraščiai, laiškai, dokumentai užima du namo kambarius kokoliniame aukšte. Čia yra ir didžiulė virtuvė. Daniela pati gaminasi valgi. "Turėjau to išmokyti, nes Stasys mėgo ne daug, bet gerai valgyti. Pirkinių taip pat pati einu ir visa kita tvarkau, tik namams valyti turiu padėjėją".

Dabar prie Lozoraitio stalo dirba Daniela. Čia ji kas rytą peržiūri šūsnis laiškų iš Lietuvos. Už longo siūbuoja palmės, užia gatvė. Joje išikūrė daug ambasadų.

- o -

Stasys Lozoraitis visą gyvenimą buvo raktis sovietams - ne tik diplomatas, bet ir politikas.

Jis buvo jų priešas. Žinau, kad mus stebėjo, kartais sekėdavo. Buvo klausomasi mūsų telefono, sukurti tam tikrą sistemą. Dabar kalbu apie tam tikrus dalykus, ryšys staiga būna nutraukiamas.

Apie kokius dalykus?

Apie politiką, tam tikrus faktus. Bet jį visi nekreipiu dėmesio, kalbu laisvai ir nieko nebijau. Tokia mano prigimtis.

Koks tikslas taip daryti? Negi ir būdamas aname pasaulyje Stasys Lozoraitis tebėra pavojingas?

Kaip sakėte anksčiau, jis tapo legenda, o legenda gali būti labai pavojinga. Galima sunaikinti žmogų, bet labai sunku sunaikinti legendą.

Tuomet gal ir jūsų namuose esantiems Lozoraitio archyvams gresia pavojus?

Jūs absoliučiai teisi. Tačiau visi vertingi dalykai saugūs - mikrofilmai banke. Jei kas nors mano, kad gali ateiti ir viską sunaikinti, gali apie tai ir nesvajoti. Nepamirškite, kad esu italai - labai greitai žmonės. Tai padariau iškart po Stasio mirties.

Kas turėtų paveldėti moralinį Lozoraitio palikimą, kas galėtų būti

jo įpėdiniu, tęsti pradėtus darbus?

To paties manęs klausia daugybė žmonių savo laiškuose. Dažniausiai rašo, kad Stasiui turės nebeturi jokios vilties. Pasaulio istorijoje buvo didžiųjų asmenybių, turėjusių didelės įtakos. Jiems išėjus iš šio pasaulio, pasaulis nenustojo sukstis. Tikiuosi, kad Lietuvoje atsiras žmonių, kurie tęs Lozoraitio pradėtą darbą. Jo skelbta žinia buvo labai paprasta. Mano vyras norėjo tik vieno - išvesti šalį iš stagnacijos ir vairuoti ją atgal į Europą, kad baigtųsi korupcija ir žmonės pradėtų geriau gyventi. Tikiu, kad tarp jo rėmėjų yra tokių, kurie turi tokių savybių, kokių turėjo Stasys Lozoraitis. Žinoma, tokių kaip jis nesutiksi kiekviename žingsnyje.

Žmonės, kurie dabar turi valdžią, privalo pasitraukti. Kuo greičiau, tuo geriau. Jų laikas jau praėjo. Jie negali nieko gero padaryti Lietuvai. Reikia atverti naują lapą. Žmonės kartu gali pradėti keisti Lietuvos istoriją. Tik žmonės pamiršta, kad jie yra tikrieji šalies vadovai. Nereikia manyti, kad atsiras kas nors, kuris nuspręs už mus. Reikia išmokyti kitaip mąstyti. Jeigu užmirštieji nevykdo piliečių valios, jais reikia atsikratyti. Dabar yra metodų, kaip tai padaryti be smurto. I skandalą įsivėles prezidentas privalo atsistatydinti.

Taip būna šalyse, kurios per daug metų sukūrė demokratines tradicijas.

Mes dar nesame tokie, bet ką galime padaryti. Parlamento svarbiausia pareiga - tarnauti piliečiams. Tai reikia įsisąmoninti, to reikia mokyti vaikus mokyklose. Žmonės privalo išmokyti būti piliečiais, žinoti ne tik savo pareigas, bet ir teises bei valdžios ir parlamento pareigas piliečiams. Piliiečiai tai ne avis. Piliiečiai yra didelė jėga. Žmonės tai užmiršta, reikia jiems nuolat priminti, kad tikroji valdžia yra jų rankose.

Tačiau reikalingi ir lyderiai.

Dažnai kartojau tokį pavyzdį: jeigu mes einame per dykumą ir turime vedlį, kuris žino, kaip mus išvesti, ir staiga jo netenkame, ką mes darome? Sustojame dykumoje, raudame ir laukiame mirties? Ne, turime eiti pirmyn. Nėra kito pasirinkimo, jei norime išgyventi.

Kaip ir mano vyras manau, kad vyresnioji karta nėra jokios šalies ateitis. Ateitis yra jaunųjų rankose, tu, kurie dabar baigia universitetus, turi pakankamai energijos ir idealizmo, kad nuveiktų daug darbų. Jie galėtų sukurti nuomonės judėjimą. Tas judėjimas privalo turėti programą, pritraukti daugiau žmonių, sukurti tam tikrą sistemą. Dabar svarbu, kad Lietuvos žmonės galėtų garsiai kalbėti. Tas balsas turi būti stiprus. Kad jis būtų stiprus, reikia, kad jis būtų organizuotas.

Toks buvo Sąjūdis, bet jis pasiekė savo tikslą ir tapo istorija.

Prisimenu, ką apie Sąjūdį kalbėdavo mano vyras. Jis sakydavo, kad Sąjūdis jam primena didelį autobusą kuriuo važiuoja labai skirtingi žmonės. Pasiekus tikslą, prasideda peštynės. Manau, kad dabar turi susiburti bendraminčiai. Iki šiol reikėjo sunaikinti neteislingą sistemą. Dabar reikia kurti naują. Seno namo neverta remontuoti, reikia jį sugriauti ir statyti naują, tokį, kokio nori - su dideliais langais, erdvu, apsuptą medžių, žolės. Žinau, kad Lietuvoje yra norinčių statyti paminklą mano vyrui. Atvirai pasakiau, kad ši mintis man nepriimtina. Nemėgstu paminklų, jie per daug primena Sovietų Sąjungą. Kiekvienas norėjo įsiamžinti. Žinau, kad ir mano vyrui toks dalykas nepatiktų.

(Pabaiga ateinančiame numeryje)

KARUSELĖJE

(atkelta iš 3 psl.)

įdomu, kaip aš rašau. - Na, ką gi, - guviai krestelėjau galva, - atsakau jį šūp klausimą.

Kažko vildamasi, sušnairavau į greta sėdintį draugą rašytoją. Jo veidas švietė tylią palaimą.

- Begalo džiugu, kad jūs domitės, kaip būtent aš rašau, - padėkojau salei ir pauosčiau chrizantemą.

Po to vėl pabarbenau pirštis į stalą.

- Taigi - rašau...

Gal vis dėlto imti ir papasakoti, kaip sėduos už rašomojo stalo, pasitiesiu popieriaus lapą, įreimiu alkūnes į kreslo atlošas ir imu graužti pieštuko kotą? Bet ne, toks primityvus atsakymas reiklaus nūdienio skaitytojo napatentins. Tada gal šitaip: gūdi nakties vėluma... Nykuma... Danguje - vienui viena žvaigždė... Paslaptingas vėjo šuoras atplėšia duris... Ir pas mane įžengia Mūza, ir sako... sako: "Kaip jūs rašote?"

- Vadinas, aš?

Pajutau artėjant katastrofą. Verčiau niekada nebūčiau rašiusi. Ir apskritai - likusi beraštė.

- Kaip? Salė atkakliai tylėjo. Matyt, dar ko vylėsi. Reikėjo pridurti kažką ypatingai svaraus.

- Taip!

Atsisėdau ir iš papildų dėbelėjau į salę. Pastebėjau skaitytojų veiduose neslepiamą pasitenkinimą. Rodės, kaip sykis tokio atsakymo ir troško reiklusis skaitytojas! Rodės, geriau ir negalėjau atsakyti! Rodės, iš šio susitikimo jis išeis ir pats nenusivylęs, ir turės ką kitiems papasakoti. Labai daug papasakoti.

O mane nuo to vakaro tarsi kipšas apšėdo. Visą laiką tik ir bandau pagauti save: kaip aš rašau? Panašiai esti, kai šuo bando sučiupti savo uodegą. Ir dar vieno dalyko negaliu suvokti: kaip iki šiol aš rašiau ir tiek prirašiau, nežinodama, kaip rašau?

Pabaiga

Darbuotojai iš Lietuvos Chicagoje

Chicagoje veikiančios Lituanistikos tyrimų ir studijų centras, kuris yra įsikūręs Jaunimo centro patalpose (5620 S. Claremont Ave.) palaiko glaudų ryšį su įvairiomis Lietuvos įstaigomis ir dažnai suteikia galimybę pas save padirbėti Lietuvos bibliotekų, archyvų bei kitų sričių darbuotojams. Čia jau yra lankęsi bent 20 asmenų, kurie rinko medžiagą savo moksliniams darbams arba pagelbėjo tvarkant čia esamus archyvus ar atliekant kitus projektus.

Šiuo metu šiame centre darbuojasi Vilniaus Universiteto doktorantas Remigijus Misiūnas, kuris jau antrą kartą čia yra atvykęs rinkti medžiagą jau baigiamai rašyti disertacijai "Lietuviškų knygų leidyba Vakarų Europoje 1945 - 1952 m." Šia tema R. Misiūnas jau yra paskelbęs eilę rašinių "Lietuvos ryto" ir "Draugo" dienraščiuose. Dabar jis jau pradėjo kaupti medžiagą šios temos pratesimui, apimant lietuviškas leidyklas ir kitose valstybėse nuo 1952 iki 1990 m. Pažymėtina, kad R. Misiūnas yra studijavęs Vilniaus universitete bibliotekinystę, bibliografiją ir

knogytyrą. Jo moksliniu vadovu yra prof. Domas Kaunas.

I LTSC jau du kartus buvo atvykusi Mokslo ir Enciklopedijos leidyklos Vilniuje darbuotoja Jonė Liandsbergienė, kuri tęsė medžiagos rinkimą LTSC ir MEL Vilniuje kartu rengiamam Amerikos Lietuvių Biografijų Žinynei. Ji į Vilnių sugrįžo liepos 22 d., paruošusi nemažą rašinių - biografijų apie pasižymėjusius lietuvius. Tą medžiagą ji kartu su kitais darbotojais toliau redaguos Vilniuje ir yra vilčių, kad sekančiais metais atliktas darbas bus atiduotas spaudai. Dar yra galimybių patekti į šį žinyną, jeigu netrukus bus atsiųsti duomenys, pagal anksčiau išsiuntintą anketą. Taip pat šiuo metu centre darbuojasi Lietuvos archyvų departamento konsultantė archyvų darbo organizavimo klausimais Dalia Rakauskienė. Ji čia atvyko kovo mėn. pabaigoje ir žada padirbėti iki šio rudens. Dalia Rakauskienė čia tvarko LTSC esamą archyvinę medžiagą, kuri per eilę metų buvo sukaupta, bet nesusisteminta. Beje, LTSC priklauso ir Žilėvičiaus - Kreivėno muziko-

logijos archyvas, kuris viešniai iš Vilniaus turi specialios reikšmės, kadangi žinomas muzikos kultūrininkas, visuomenininkas Juozas Kreivėnas (miręs 1987 m.) yra jos dėdė.

LTSC nuo pavasario taip pat darbavosi bibliotekininkė Dalia Pečiulienė, kuri taip pat išvažiavo Lietuvon liepos 22 d. Liepos 21 d. Centro patalpose įvyko abiejų grįžtančiųjų Lietuvon - J. Liandsbergienės ir D. Pečiulienės išleistuvės. Čia su išvykstančiomis atsisveikino Centro direktorius, prof. dr. Jonas Račkauskas, Jonas Dainauskas ir kiti. Beje, prof. Račkauskas visiems iš Lietuvos atvykstantiems sudaro visas reikiamas pragyvenimo sąlygas.

Reikia pažymėti, kad šiame Centre jau ilgą laiką darbuojasi vilnietė Skirmantė Jakštaitė. Raštinėje dirba Arūnas Zailskas iš Cicero. Centras turi ir daugiau vietinių darbuotojų bei talkininkų. Šį įstaigą turėtų susilaukti daugiau lietuviškosios visuomenės dėmesio bei finansinės paramos, be kurios vargu ar ateityje ji galės tinkamai vystyti numatytus darbus.

Šia įstaiga pasiekti galima, rašant šiuo adresu: Lithuanian Research and Studies Center, 5220 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636-1039.

Edvardas Šulaitis

Chicagoje veikiančio Lituanistikos tyrimų ir studijų centre darbuotojos: Jonė Liandsbergienė, Stasė Petersonienė, Magdalena B. Stankūnienė; (stovi) Dalia Rakauskienė ir Dalia Pečiulienė. Liandsbergienė ir Pečiulienė neseniai grįžo atgal į Vilnių.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Vytauto Didžiojo gimnazijos atkūrimo taryba ir Atkūrimo šalpos fondas

1995 metų rugsėjo mėnesį sukanka 80 metų, kai Vilniuje buvo įkurta pirmoji lietuviška gimnazija, kuriai 1921 metais suteiktas Vytauto Didžiojo vardas. Tai buvo svarbiausias lietuvių ir prarasto valstybingumo atstatymo vilties židinys Vilniaus krašte. Gimnazijos mokytojais dirbo Lietuvos valstybės atkūrėjai, Vasario 16-tosios akto signatarai: Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Mykolas Biržiška, Petras Gaidelionis ir kt. Vadovaujant ilgamečiui gimnazijos direktoriui Marcelinui Šikšniiui, čia mokėsi daug Vilniaus krašto švietėjų. Kai kuriais jų, sulaukusiais garbaus amžiaus, džiaugiamės ir šiandien.

Gimnazijos jubiliejų minėsimė šių metų rugsėjo 22 - 24 dienomis Vilniuje, kai bus gražintas Vytauto Didžiojo vardas esančioms eksperimentinėms klasioms Antano Vienuolio vidurinėje mokykloje. 1996 metais Vytauto Didžiojo gimnazijai iškurs Senamiestyje, Augustijonų gatvėje. Šiuo metu vyksta jos projektavimo ir statybos darbai.

Vytauto Didžiojo gimnazijos atkūrimo taryba ir atkūrimo šal-

pos fondas kreipiasi į Pasaulio lietuvių bendrijos, fondus, respublikos žinybas, pavienius asmenis prisidėti ir materialiai paremti šią kilnią iniciatyvą.

Atkuriamam gimnazijos muziejui maloniai prašytume siūsti mums išlikusią medžiagą, prisiminimus apie mokytojus, mokinčius, jų darbus ir gimnazijos gyvavimo laikmetį.

Gerbiami gimnazijos auklėtiniai, atsiliepkite ir papasakokite apie save, bendražygius. Iš anksto nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie prisidė prie Vytauto Didžiojo idealų išsaugojimo ir stiprinimo.

Norintys dalyvauti iškilnėse, registruojasi paštu arba telefonu: Aušros Vartų g. 23, Vilnius 2030, tel. 62 99 46, 62.41.83, fax. (370-2) 72 56 92

Mūsų sąskaitos: Sąskaita Nr. 700092 - litais, valiutinė sąskaita Nr. 410070163. Lietuvos Akciname Inovaciniame banke, kodas 26011747, Šermukšnių 3, Vilnius 2600.

Vytauto Didžiojo gimnazijos atkūrimo taryba ir atkūrimo šalpos fondas

Lietuvių radijo valandėlės Chicagoje

Chicagoje lietuviai visą laiką yra turėję gana nemažą lietuviškų radijo programų, nors paskutiniu metu jų kiek sumažėjo, o viena iš dar duodamų - labai sunkiai girdima tiems, kurie gyvena toliau nuo radijo stoties. Nors tikimasi, kad "Margarito" radijo programos nutraukimas yra laikinas dalykas, tačiau tik atėjus parodys, kiek yra vilčių ją atgaivinti.

Gerai, kad šią spragą šiek tiek užpildo Anatolijaus Šluto ve-

damos programos. Viena iš jų jau nuo seno girdima sekmadienių rytais per WCEV (1450 AM) radijo stotį. Iki liepos pabaigos per tą pačią stotį penktadienių vakarais buvo girdima jo vedama kultūrinė (be komercinių skelbimų) programa, išlaikoma klausytojų. Po pusės metų bandymo nuo šios programos atsisakyta, tačiau vietoje jos - antradienių vakarais (nuo 8 iki 9 val. vak.) yra girdima kita jo programa, leidžiama jau komerciniais pagrindais. Tai yra smagi žinia, kuomet vedėjas A. Šlutas, dar pats tinkamai nuo poros operacijų neatsigavęs, ėmėsi tokio lengvo darbo ir išpareigojimo (kaip žinome, laiko samdytas iš stoties nepigiai kainuoja ir sutartį reikia pasirašyti pusei metų į priekį).

Reikia manyti, kad A. Šluto pastangas parems mūsų tautiečiai, o gal net kuri nors lietuvių visuomeninė - kultūrinė įstaiga. O gal dabar jau būtų pribrendęs laikas, kad bent viena reprezentacinė Chicagos lietuvių radijo programa susidomėtų pav. JAV Lietuvių Bendruomenė, kuri ar tai paremtų gyvuojančią radijo programą ar bandytų koordinuoti programų veiklą ir rūpintųsi finansine parama? Šis klausimas dabar kaip tik darosi aktualus, nenorint, kad lietuviškų radijo programų gyvavimas sumažėtų iki minimumo.

E. Šulaitis

Sunkiai susirgo dail. Feliksas Daukantas

Iš Vilniaus telefonu sužinota, kad sunkiai serga dail. Feliksas Daukantas, šių metų vasario 6 d. atšventęs savo 80-įjį gimtadienį ir ta proga surengęs savo jubiliejinę parodą. Ta paroda (daugumoje sudaryta iš gintaro dirbinių) buvo gerai įvertinta, o pats dailininkas, kuris buvo Dailės instituto (vėliau Dailės akademijos docentas), gavo garbės profesoriaus titulą.

F. Daukantas vienas iš pirmųjų Lietuvoje, kurie kūrė taikomąją ir pramoninę dailę. Jis jau nuo 1961 m. vadovavo Dailės instituto Vilniuje pramonės gaminių modeliavimo katedrai. Jo didžiausi sugebėjimai pasireiškė gintaro srityje, nors daug dirbo su metalu ir oda, o tai pat pa-

ruošė nemažą proginių ženklukų, medalių, emblemų ir kt.

Yra įdomu, kad dail. F. Daukantas gimė 1915 m. Cicero miestelyje (tuo metu jis buvo labai mažas) prie Chicagos. Čia jis išgyveno tik 12 metų, o tada kartu su tėvais ir kitu broliu grįžo atgal į Lietuvą, kur išgyveno visą laiką. Jis savo gimtinę Cicero buvo aplankęs tik vieną kartą - 1992 m. vasarą, kuomet taip pat šiek tiek pakeliavo po Ameriką. Čia jis atvyko su JAV užsienio pasu, kurį gavo JAV ambasadoje Vilniuje. Jis čia per porą mėnesių pamatė savo gimtinę, bet tuoj pat grįžo atgal į Vilnių, kur ne tik pats išsimokslino, bet kartu su žmona Genovaitė užaugino tris vaikus (dvi dukras ir sūnų).

Čia pažymėtina, kad prieš perėinant į dailės sritį, jis yra baigęs Lietuvos karo mokyklos 20-ąją laidą, kuri yra paskutinė Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį. Todėl ir būdamas Amerikoje jis dar turėjo progą susitikti su čia patekusiais šios laidos nariais. Tie susitikimai jam priminė jaunystę ir buvo vieni iš įdomiausių šiame krašte.

Buvę tos laidos bendrakursiai bei kiti gausūs dail. F. Daukanto pažįstami savo kolegą gali pasiekti šiuo adresu: F. Daukantas, A. Jakšto 13 - 5, Vilnius. Jo telefonas: 62 - 49 - 46. Bet kokia žinia nuo draugų ir pažįstamų palengvins sunkias ligos dienas.

E. Šulaitis

Pirmoji Nelės Mazalaitės premija

Pernai vėlyvą rudenį Vilniaus Pedagoginio universiteto Lituanistikos fakultete buvo įsteigta pastovi Nelės Mazalaitės premija studentui ar doktorantui, parašiusiam tais metais geriausią darbą apie išeivijos literatūrą. Rašytojos testamentu vykdytojai tam tikslui padėjo į Lietuvos banką du tūkstančius dolerių, kad premija būtų mokama iš palūkanų.

Pirmoji premija ir laureatės diplomai šiemet atiteko VPU Lituanistikos fakulteto diplomantei Laimai Šakelytei už diplominį darbą "Garsas ir spalva Henriko Radausko poezijoje". Premija buvo įteikta iškilmingoje aplinkoje - sausakimšoje aktu salėje išteikiant absolventams mokslo baigimo diplomus. Laureatė susilaukė karštų plojimų. Šiemetinės premijos dydis - 500 Lt. Tikimasi, kad kitą pavasarį premija jau bus gerokai didesnė.

Kasmetinė premija, be jokios abejonės, vis stipriau įtvirtins Nelės Mazalaitės vardą jaunimo sąmonėje.

A. Z.

-- "Lietuvos avialinijos" ir JAV kompanija "Empire Capital Corporation" pasirašė sutartį pirkti antrą lėktuvą "Boeing 737-200". 1982 m. pagamintas lėktuvas kainavo \$8.4 milijono. Jis bus pavadintas Stasio Girėno vardu.

-- Danijos firma "Coom-Reed" Šilutės rajone steigia nendrių dorėjimo įmonę. Planuojama paruošti per metus per milijoną nendrių ryšulių stogams dengti. Pastaraisiais metais Vakarų Europos šalyse pasidarė mainga dengti gyvenamuosius namus, vasarnamius natūraliomis nendrėmis.

Tinklininkės iš Chicagos kartu su treneriu Žigmu Žiupsniu dalyvavo Vilniuje vykusiose Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

-- Kun. Povilas Dilys, lietuvių evangelikų reformatų generallinis superintendentas, liepos 24 d. mirė Christ Igoninėje, Oak Lawn, IL. Velionis buvo gimęs 1905 m. rugpjūčio 2 d. Vilniuj. Dijakonu išventintas 1930 m., kunigu - 1931 m.

-- Algirdas Titas Antanaitis užsienio lietuviams pažįstamas kaip "Antro kaimo" humoristinės grupės prievaizda, daugelio straipsnių, ypač kritikos temomis autorius. Šiuo metu jis dėsto išeivijos kūrybą Vytauto Didžiojo universitete Kaune.

-- Dail. Jurgis Račkus nuo 1979 m. vadovauja menininkų grupei "Colour and Form Society". Grupė, kuri dabar turi 80 narių, liepos 15 - 16 dienomis po atviru dangumi surengė parodą, pavadintą "Art by the Lake", Port Credit, Ont., Kanadoje.

-- Lietuvos pedagogų Kvalifikacijos kėlimo institute šią vasarą APPLE organizuojami kursai vyko Vilniuje, Kėdainiuose, Šilutėje ir Marijampolėje. Iš Lietuvos dalyvavo 1700 mokytojų, o su jais savo patirtimi dalijosi apie 80 lektorių iš JAV.

-- Alfred Erich Senn, JAV Wisconsin universiteto profesorius ir didelis lietuvių draugas, birželio 22 d. Vilniuje buvo pagerbtas Lietuvos mokslo akademijos užsienio nario diplomu. Inauguracijos metu A. E. Senn supažindino su gegužės mėnesį pasirodžiusia savo knyga "Gorbachev's Failure in Lithuania".

-- Algis Rukšėnas, Clevelando "International Services Center" vykdomasis direktorius, liepos 4 d. kalbėjo "Tėvynės garsų" radijo programoje. Jo vadovaujamo centro pagrindinis darbas yra padėti politiniams pabėgėliams įsikurti JAV ir padėti imigrantams teisiniškai klausimais JAV imigracijos įstaigose.

-- Grafikės Nelės Žukauskaitės kūrinii paroda liepos 1 - rugpjūčio 15 dienomis vyko Detroito apylinkėje, Royal Oak, MI, esančioje Eve ir Elaine Redmond meno galerijoje.

-- Aušros Vartų lietuvių parapijos (Montrealyje, Que., Kanadoje) choras, minėdamas savo veiklos 45 metų sukaktį, išleido giesmių ir dainų kasetes viename komplekte.

-- Stasio Baro 75 metų amžiaus sukaktį paminėjo radijas. Lietuvoje. Muzikologai supažindino klausytojus su S. Baro, ne tik kaip solisto, bet ir kaip visuomenininko plačia veikla. Ta proga transliuotas jo įdainuotas G. Puccini operos "Tosca" pirmasis veiksmas su sol. Prudencija Bičkienė ir trečiasis veiksmas su sol. Dana Stankaityte.

-- Kun. Antanas Lubickas liepos 2 d. paminėjo savo kunigystės 40 metų sukaktį. Jubiliasis kunigu buvo išventintas 1955 m. liepos 2 d. Romoje. Nuo 1958 m. darbuojasi Argentinoje, Buenos Aires. Šiuo metu dirba laikraščio "Laikas" redakcijoje.

-- Dr. Dalia Kučėnienė, neseniai lankėsi Lietuvoje su paskaitomis, ten minint rašytojos Žemaitės 150-tąsias gimimo metines. Savo knygoje "Žemaitė Amerikoje" dr. D. Kučėnienė atskleidžia komunistų bandymus iškreiptai apibūdinti Žemaitės pažiūras. Doktorė šia tema kalbėjo ir mokytojų savaitėje Dainavoje.

Apie pinigus...

- Pone, kiek benzino telpa į jūsų automobilio baką? - klausia benzino kolonėlės tarnautojas.
- Supratimo neturiu. Aš niekad neturėjau pinigų pilnam bakui.
" " "
- Kas yra piniginė?
- Piniginė - speciali vieta, kad

visus pinigus pamestum iš karto.
" " "
Už viską apmoka tie, kurie nieko neturi.
" " "
Geriau mažiau, bet - doleriais!
" " "
Einame aukštai iškelta galva, kad matytume kainų augimą.
" " "
Nejaugi nuostabaus Sąjūdžio metu svajonės apie laisvę tapo tik laisve kainoms?
" " "
Petraitis padavė į teismą Jonaitį už tai, kad šis negražino jam skolos - tūkstančio litų. Jonaitis tvirtino, kad jis gražino skolą, įro-

dymų nepakako, ir teismas ne priėmė jokio sprendimo. Išėjęs iš teismo salės Petraitis piktai sako Jonaičiui:
- Na tokių niekšų kaip jūs aš dar nemačiau! Tvirtinti, kad gražinate man skolą, kada mums abiems gerai žinoma, kad tamstai jokių pinigų neskolinai!
" " "
Juodai dienai ne šviestuvus, bet pinigai reikalingi.
- o -
Jauna moteris plaukdama laivu rašo dienoraštyje:
"Pirmoji diena. Laivas nuostabus, o ypač kapitonas.
Penktoji diena. Kapitonas melnina man.

Septintoji diena. Jis pagrasino, kad paskandins laivą, jeigu aš neatsakysiu į jo meilę.
Aštuntoji diena. Išgelbėjau 420 keleivių gyvybes".
- o -
Mažą mergytę mokė, kad ji visuomet užleistų vietą autobuse vyresniems žmonėms. Kartą autobusu važiuojant ji sėdėjo savo tėveliui ant kelių. Pamačiusi į autobusą įlipusią storą poniją, mergaitė stryktelėjo nuo kelių ir sako:

- Ponia, prašau užimti mano vietą!
- o -
- Tai bėda! Ir reikėjo atsitikti taip, kad į mūsų palatą paguldytų tikrą ligonį...
- o -
Per skrybas teisėjas klausia ieškovės:
- Vyras, su kuriuo prieš penketą metų sutikote tuoktis, turėjo kuo nors patraukti?
- O taip! Bet per tą laiką viską

išleidome ligi skatiko.
- o -
Kodėl tamsta nepastatai baidyklės savo darže?
- Nereikia. Visą dieną daržė būnų aš pati.
- o -
- Kaip tu gali tokią bjaurasti gerti?! - stebisi pati.
- Pagaliau įsitikinai! O vis karkasi, kad aš maloniai praleidžiu laiką.
- o -

Apie sveikatą

Harvardo medicinos mokyklos dr. Arthur Kleinman vadovavo tyrimams, kurie parodė apie glaudžią abipusę priklausomybę tarp psichinių ligų ir socialinių problemų. Daugiau kaip 80 ekspertų atliko tyrimus besivystančiose šalyse Azijoje, Afrikoje, Pietų Amerikoje.

Tyrimų rezultatai ir išvados buvo pateikti SNO generaliniam sekretoriui Boutros Boutros-Ghali. Finansavo tyrimus Carnegie Corp., MacArthur ir Rockefeller fondai, taip pat Milbank Memorial fondas.

Štai keli pavyzdžiai iš tyrimų rezultatų:

Protinis atsilikimas pasitaiko nuo 2 iki 8-į kartų dažniau skurdžiose nacijose dėka prastos mitybos ir gimdyvių prastų gyvenimo sąlygų.

Iki 2000 metų žmonių, sergančių šizofrenija, skaičius padidės 45 procentais skurstančiose šalyse.

Bendruomenės, kuriose pasitaiko politiškai įtaigotų neramumų, dažnai turi labai išplitusį alkoholizmą ir konfliktus šeimose.

Nusikaltimai etniniu ir religiniu pagrindu dažnai įtaigoja padidėjusį beviltiškumą ir nusivylimą, kas iššaukia savizudybių ir žmogžudysčių didėjimą, kuris dar labiau žaloja sveikus bendruomenės pamatus.

pagal AP

BLASK TRAVEL AGENCY

Skrydžiai į Lietuvą
Skrydžiai iš Lietuvos į JAV
-- **Pigiausios kainos** --

Kelionės kas savaitę į

Florida	\$460	8 dienos
Washington, DC	\$110	2 dienos
Niagara	\$110	2 dienos

Siunčiame automobilius į Rytų Europą

Siunčiame siuntinius į Lietuvą, Baltarusiją, Ukrainą, Lenkiją

187 Bedford Ave.
Brooklyn, NY 11211
Tel. (718) 388-5963

Imti "L" traukinį iš Manhattano - pirma stotis Bedford Ave.

PAPIGINTOS KAINOS Į VILNIŲ ŠIĄ VASARĄ

Iš New York arba iš Bostono nuo	Rugpjūtį	\$886.00
Chicago arba Florida		\$942.00
Los Angeles, San Francisco, Seattle		\$1,062.00

Pensininkams - papigintos kainos dažniais atvejais. Kainose neįskaityti mokesčiai.

Mes siūlome papigintus skrydžius į Vakarų Europą, Australiją, Pietų Ameriką, taip pat keliones laivu ir skrydžius į Karibų salas.

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave
Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

- Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
- Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Jau baigiamas ruošti rudens konteinerių tvarkaraštis su konkrečiomis siuntinių paėmimo datomis įvairiuose miestuose. Kiekvienas Vilties siuntėjas šį tvarkaraštį su naujausia informacija apie Vilties veiklą gaus asmeniškai paštu. Kaip teko įsitikinti lankantis Lietuvoje, žmonių, kuriems reikalinga parama, Lietuvoje nemažėja.

Siuntinius rugpjūčio mėnesį priimsime šiuose miestuose:

WORCESTER, MA	rugpjūčio 26 d.	11 - 3 val. p.p.
CENTERVILLE, MA	rugpjūčio 30 d.	4 - 6 val. p.p.
BROCKTON, MA	rugpjūčio 31 d.	3.30 - 5.30 val. p.p.

Siuntinius rugsėjo mėnesį priimsime šiuose miestuose:

PUTNAM, CT	rugsėjo 7 d.	1 - 2 val. p.p.
PROVIDENCE, RI	rugsėjo 7 d.	4 - 6 val. p.p.
LOWELL, MA	rugsėjo 8 d.	12 - 1 val. p.p.
LAWRENCE, MA	rugsėjo 8 d.	2 - 3 val. p.p.
NASHUA, NH	rugsėjo 8 d.	4 - 5 val. p.p.
WATERBURY, CT	rugsėjo 9 d.	10 - 11 val. ryto
HARTFORD, CT	rugsėjo 9 d.	12 - 2 val. p.p.
BROOKLYN, NY	rugsėjo 9 d.	12 - 4 val. p.p.
BRIDGEPORT, CT	rugsėjo 9 d.	7 - 8 val. p.p.
NORWOOD, MA	rugsėjo 11 d.	5 - 6 val. p.p.

Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269 - 4455

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS
Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

atlanta IE, Inc.
800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas **nuo DURŲ iki DURŲ**

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

AUGUST PICK-UP SCHEDULE

08/17 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
08/19 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
08/22 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12noon
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	4-5 PM
08/24 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
08/25 FRID	KEARNY, NJ	11-12noon
	PATERSON, NJ	1-2 PM
08/31 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM

Geriausios kelionės į Pabaltijį LIETUVA '95

Skambinkit mums dėl kelionių sutvarkymo! **Pigiausios kainos per Finnair ir SAS**
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai -

BALTIJOS KRAŠTAI

Prašykite mūsų naujos brošiūros **GO BALTIC** apie Skandinaviją ir kitus Pabaltijio kraštus.

1 - 800 - 451 - 9511

UNIONTOURS

Isteigta 1931

245 Fifth Ave., Suite 1101, New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 Fax: 212 - 683 - 9511

MEMBER
American Society of Travel Agents
Integrity in Travel

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$750 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$770 r.t.
One way to Vilnius \$520

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432 (201) 592-8780

Skaitytėjai
2010
"Darbininkas"

♦ Dėl "Tauta ir Tautinė Ištikimybė" autoriaus

Lietuviškame JAV dienraštyje "Drauge", birželio mėn. 17 d. 1995 spausdintame rašinyje "Esame tos pačios tautos vaikai" (autorius dr. Leonas Kriaučiūnas), vienas sakinyus nustebino daugelį skaitytojų. O sakinyus skamba taip: "Suglauskim gretas bendram darbui, kaip pastebi Dr. Kazys Grinius savo knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė".

Jei tai būtų rašęs jaunas, dar mokslą einantis lietuvis jaunuolis, būtų lengvai priimtas jo nežinojimas, bet... čia jau kitas reikalas.

Kažin kodėl mūsų visuomenės dauguma į tokias klaidas nereaguoja, laiko per daug "nereikšmingomis" bėgančiųjų tautos rūpesčių kelyje. Ar galima laikyti nereikšmingu spausdintą žodį, kuriame "atiduodama" veikalo autorystė kitam, nieko bendro su ta knyga neturinčiam asmeniui.

Ta knyga, parašyta mūsų tautos žymaus filosofo dr. Juozo Girniaus ir ji turėtų būti laikoma kiekvieno bendruomenininko šalia šv. Rašto, kaip tautinė Biblija ir paskaitoma kasdien po pora puslapių.

Žinoma, a. a. dr. Juozas Grinius paskaitęs tą sakinį, gal būtų tik nusišypsojęs (gal ir skaudžiai), kad yra bendruomenininkų nežinančių to veikalo, "Tauta ir Tautinė Ištikimybė", autoriaus. O veikalas buvo rašytas tam, kad būtų mūsų tautinės stiprybės šaltiniu, kad išstumtami iš Tėvynės lietuviui jis padėtų stipriam mūsų tautiniam išsilaikymui svetur.

Nereagavimas į šį "nereikšmingą" teiginį - sutikimas - priėmimas šios "tiesos"; reagavimas - konsekvencijos, bet... už tiesą, juk, ne vienas mirė ir miršta.

Parašėte norisi paminėti, kad už poros dienų, po šio straipsnio "Drauge", piliėtis (niekad negirdėtas) Jurgis Girmis, laiškų skyrėje bandė šį teiginį pateisinti. Anot jo, "susimaišė" pavardės, nes ir jo pavardė dažnai sumaišoma - tai Grina, tai Girmius, tai Grinius ir dar kažkas. Gaila, nes neįtikino, juk, "sumaišant" pavardę turėjo ir vardai "susimaišyti", bet buvo aiškiai parašyta - "Dr. Kazys Grinius pastebi savo knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė", ne Juozas Grinius ir ne Kazys Girmius.

Jadvyga Damušienė

Lockport, IL

- o -

♦ Garbė Jėzui Kristui!

Kaip liūdna buvo neseniai pastebėti nuotrauką pirmame "Darbininko" puslapyje, kur buvo matyti Lietuvos reginys, kai žmonės šaligatvės kavinėje sėdėjo po "Marlboro" cigarečių reklamos skėčiais. Aišku kad gamykla veltui "apdovanojo" restoraną su tokiais lietsargiais ginti klientus nuo saulės, bet tuo pačiu metu labiau ir labiau siekia naikinti rūkorus su "Marlboro" produktais. Sovietmečiu daugybė lietuvių žuvo. Dabar Amerikos tabako įstaigos tęsia tą žiaurų darbą. Kadangi šiame krašte rūkymas jau sumažėjo, tabakonieriai vis ieško Europoj naujų pirkėjų - naujų auksų, kurioms mes, kunigai, duodam šventą patepimą ant mirties patalo ir tada turim laidoti. Melskimės, kad Dievas apsaugotų Lietuvą nuo "Marlboro" geradarių.

Kunigas Vincas Valkavičius

Šv. Jurgio parapija

Norwood, MA

- o -

Redakcija dėkoja skaitytojams už laiškus. Kviečiame ir kitus skaitytojus parašyti savo atsiliepimus, pasiūlymus, pageidavimus, pastabas.

Toks prieštaringas ekonominis pasaulis

Pirmąją dieną po atostogų rugpjūčio 10-ąją dirbo Prezidentas Algirdas Brazauskas. Jis susitiko su Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičiumi bei Lietuvos banko valdybos pirmininku Kaziu Ratkevičiumi. Anot A. Brazausko, susitikimo metu daug kalbėta kaip vykdomas biudžetas, ir kokių priemonių reikia imtis, kad būtų likviduotas biudžeto deficitas.

Kauno vyriausiojo policijos komisariato ekonominių nusikaltimų tyrimo tarnyboje iškelta baudžiamoji byla pagal indėlininkų nęgrąžinimo faktą Kauno holdingo kompanijoje.

Investicinė bendrovė Kauno holdingo kompanija egzistuoja ketveri metai. Apytikslais duomenimis, savo indėlius jai yra patikėję apie 30 tūkstančių piliečių ir 10 juridinių asmenų, kurių pretenzijos sudaro apie 30 proc. visų finansinių reikalavimų holdingo kompanijai. Ir pagal indėlininkų, ir pagal surinktas sumas Kauno holdingo kompanija pralenkia "Sekundę" ir A.Stašaičio kredito įmones kartu sudėjus. Spaudoje jau buvo skelbta, kad indėlininkams Kauno holdingo kompanija skolinga apie 19 milijonų JAV dolerių.

Lietuvos valiutos ir aukso atsargos nuolatos didėja ir pirmą kartą pasiekė 700 milijonų dolerių. Apie tai rugpjūčio 10 dieną spaudos konferencijoje pranešęs Adolfas Šleževičius tvirtino, kad pagal valiutos kiekį Lietuva yra turtingesnė už Lenkiją.

"Vartotojai gali būti ramūs, kad litas ilgai bus stabilus. Jo tvirtumas paremtas daugiau negu pakankama valiutos ir aukso atsargų mase," - sakė praejėras. Jo nuomone dabartinis litas yra nemažiau stiprus negu prieškarinio metais. Dabar užsienio kreditai Lietuvai teikiami pigiau, negu Lietuvos bankas gauna palūkanų už valiutą, saugomą Vakarų bankuose.

Ministras Pirmininkas tai laiko dideliu Lietuvos banko nuopelnu, kuris efektyviai tvarko šias atsargas. Anot jo, tai pripažino ir užsienio ekspertai.

Tačiau premjeras pripažino - akivaizdu, kad šių metų infliacijos lygis viršys planuotus 25 procentus ir sieks 30 procentų. Tai jis pavadino optimistine prognoze.

Ministras Pirmininkas taip pat sutiko, jog biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimai "nepasiveja" infliacijos, ir sakė, kad tai vienas didžiausių Vyriausybės rūpesčių.

AGEP

JAV LB Kultūros Tarybos Spaudos Vajus rugsėjo mėnesį

Atpiginta metinė "Darbininko" prenumerata tik \$20 pirmiems 60 naujų prenumeratorių. Reguliari metinė prenumerata - \$30 už 52 laikraščio egzempliorius.

Skaitytojo vardas, pavardė.....
Adresas .....

Sponsorai: Lietuvos Fondas ir savaitraštis "Darbininkas".
Prenumeratas kartu su kuponu siūsti adresu:

DARBININKAS
341 Highland Blvd
Brooklyn, NY 11207

Kun. Povilas Dilys išėjo amžinam poilsiui

Kun. Povilas Dilys, ev. reformatų superintendantas, mirė Chicagoje liepos 24 d. ir buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse liepos 28 d. Amžinybėn iškeliavo po sunkios ligos, likus nepilnomis trims savaitėms iki savo 90-jo gimtadienio, kurio dar labai norėjo sulaukti.

Kun. Dilys buvo gimęs Vilniuje 1902 m. rugpjūčio 15 d. (pagal seną kalendorių - rugpjūčio 2 d.) Pradžios mokyklą lankė Vilniuje, o gimnaziją Omske, vėliau - Vilniuje, Varšuvos universitete baigė ev. teologijos fakultetą (1930 m.) Kunigu buvo iššventintas 1931 m. ir ėjo Vilniaus ev. reformatų parapijos kunigo ir klebono pareigas. Vokietijoje Kielio universitete 1945 m. jis baigė ekonomijos mokslus. Nuo 1952 m. buvo Chicago ev. reformatų parapijos kunigu, drauge dirbdamas Chicago un-to bibliotekos R. Europos skyriuje. Nuo 1967 m. ordinuotas ev. reformatų superintendantu. 1966 m. Chicagoje pradėjo organizuoti lietuvių ekumeninį ratelį. Beveik 10 metų dirbo Išganytojo parapijoje Toronto mieste.

Kun. Dilys liepos 26 d. buvo pašarvotas Petkaus laidotuvių namuose Chicagoje. Čia su ve-

lioniu atsisveikino lietuvių ekumeninio būrelio vienas iš aktyviųjų darbuotojų kun. dr. Vytautas Bagdonavičius ir skautų veikėjas Jonas Dainauskas. Liepos 27 d. jo kūnas buvo pervežtas į Ziono ev. Liuteronų bažnyčią Oaklawn, IL. Ten įvyko ilgesnės apeigos ir atsisveikinimas su mirusiuoju. Apeigas vedė kun. Jonas Juozupaitis, kuris atkaltė maldas, pasakė gražų pamokslą. Atsisveikinimo daliai vadovavo iš New Mexico valstijos atvykusi Hapatija Yčaitė - Petkus. Taip pat atsisveikinimo žodžius pasakė Algis Regis, Kęstutis Ječius ir kt. Šv. Rašto skaitinius perskaitė iš Lietuvos atvykęs jaunas kunigas Virginijus Keler-tas ir angliškai - Ernest Fricke.

Liepos 28 d. ryte toje pačioje bažnyčioje įvyko laidotuvių apeigos, kurias vėl vedė kun. Jonas Juozupaitis. Čia irgi sukalbėta maldų ir sugiedota giesmių (abi dienas vargonininkavo muz. Arūnas Kaminskas). Tiek ketvirtadienio atsisveikinime, tiek penktadienio laidotuvsė dalyvavo didelis žmonių būrys, kurie pagerbė daug bažnyčiai ir Lietuvai nusipelnusį vyrą. Po pamaldų bažnyčioje automobilių virtinė pajudėjo Tautinių kapinių linkui, kur įvyko paskutinės atsisveikinimo apeigos.

Čia norisi išreikšti užuojautą mirusiojo žmonai Halinai Jakubėnaitėi (komp. Vlodo Jakubėno seseriai), dukrai Erikai Brooks bei kitiems artimiesiems. Tegul ilsisi kun. P. Dilio kūnas svetingoje Amerikos žemėje, kuria jis apie pusę savo gyvenimo metų vaikščiojo. Kun. Dilio pasigies ne tik jo artimieji, bet visi žmonės, kuriems yra tekę su mirusiuoju bendrauti ir patirti jo gerą širdį ir norą visiems padėti.

E. Šulaitis

Mūsų korespondento Australijoje KOMENTARAI

Lietuvių kariai JAV
Rugpjūčio 8 d. JAV Fork Polk karinio parengimo bazėje prasidėjo didžiausios šių metų NATO ir partnerių sausumos pratybos "Cooperative Nugged-95". Pratybose dalyvauja ir 30-ties lietuvių karių būrys. Iš viso pratybose dalyvauja 3780 žmonių. Pratybas aplankė JAV gynybos sekretorius J. Perry.

Šias pratybas rugpjūčio 10 d. parodė Australijos SBS TV naujienos, su komentaru, kad į NATO reikia priimti tik gerai kariniai pasiruošusius šalis.

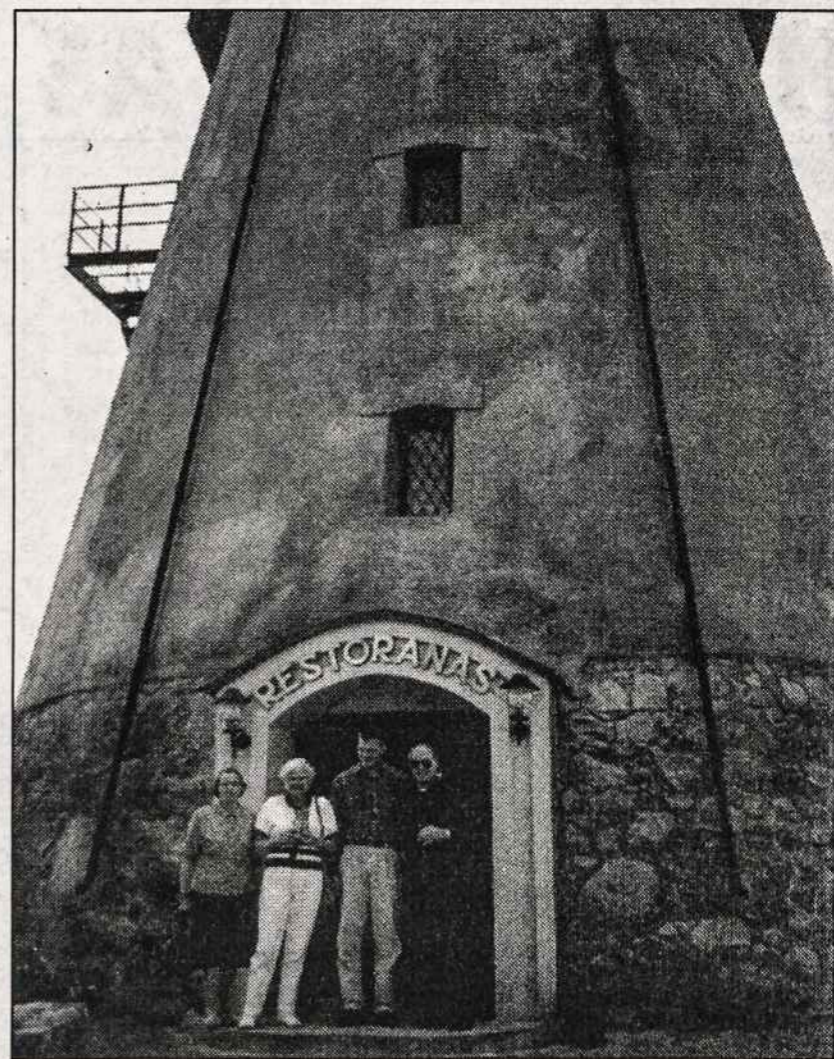
Niekam neįdomu ginti tuos, kurie patys gintis nepasiruošę. Lietuvos LDDP vyriausybė palieka Lietuvą neapgintą ir neapginamą. Nuolatinis moralinis silpnėjimas Lietuvos gynybos pajėgų yra istorinė skriauda Lietuvai, už kurią gali tekti skaudžiai mokėti visai tautai. Tai akivaizdu neapsiginklavusios Bosnijos kančioje, kuris yra tokiam kontraste su apsiginklavusia Kroatija.

Baltijos šalims iki NATO dar

toli
Didžiosios Britanijos parlamento gynybos komitetas trečiądienį perspėjo, kad per greitas NATO išplėtimas tik pakenktų saugumui. Jo nuomone, nei vienos Rytų Europos šalies įstojimas neatneštų karinės naudos NATO. Apie Baltijos šalis sakoma, kad dar reikia palaukti, kol apie jų priėmimą bus galima galvoti kariniu požiūriu. (LR, 08.10.)

O ką veikia Lietuvos diplomatinės atstovybės Britanijoje? Argi tokia britų politika nėra Lietuvai ir kitų Baltijos kraštų "balkanizacija"? Kodėl Lietuvos diplomatai net nebando pasikviesti talkon užjūrio lietuvių, kad pradėtų tarptautinę veiklą, kad įtikinti visus politiniai itakingų kraštų politikus, jog Baltijos šalys yra Europoje ir NATO organizacijai jų reikia, o Baltijos šalims dar labiau reikia NATO narystės? O ir mūsų Pasaulio Lietuvių Bendruomenei tai turėtų būti vienu iš pagrindinių rimtų uždavinių.

Dr. Algimantas Kabaila

Panevėžyje iš buvusio malūno perstatytas gražus restoranas "Malūnas". Nuotraukoje: iš k.: Vitalija Drižienė, Adelė Grig, restorano vedėjas ir Antanas Grig. Grigai dabar gyvena Spring Hills, FL., anksčiau gyveno New Yorke.

Ateitininkų kultūrinė savaitė

Ateitininkų kultūrinė savaitė Kennebunkporte prasidėjo šeštadienį rugpjūčio 12 d. pianistės Frances A. Kavaliauskaitės rečitaliu ir vasarvietės administracijos paruoštom vaisėm. Stovyklos uždarymas - šeštadienį, rugpjūčio 19 dieną. Programoje - sol. Ginos Čapkauskienės koncertas.

Dalyvauja 60 su viršum (nuo 2 mėn. iki 90 metų amžiaus) žmonių. Iš New Yorke atvyko: Juozas ir dr. Leonelė Giedraičiai, Kostas ir Juzė Norvilai, Algis Norvila su šeima, dr. Juozas ir Irena Dičpinigaičiai, dr. Petras Dičpinigaitis su šeima, Kazys ir Elena Vainiai, Tomas Vainius su šeima, Liuda Gudėlienė, Gražina Janušienė, Eug. Minkūnienė, Laima Lileikienė ir sūnus Aleksas, Petras ir Pranė Ažuolai, Regina Kudžmienė, Mara Vygantienė (dr. V. Vygantas sunegalavęs nebeatvyko).

Petras Ažuolas

"Lietuvos Dujų" inžinieriai lankosi Brooklyn Union bendrovėje

Kai per American Gas Association (Amerikos Dujų sąjunga) buvo pasiteirauta, kuri iš jos narių sutiktų priimti porą Lietuvos inžinierių susipažinimui su Amerikos gamtinių dujų pramone, Brooklyn Union buvo vieništelė bendrovė, teigiama į šį prašymą atsiliepusi.

Tai ne pirmas kartas kada Brooklyn Union ir jos tarnautojai parėmė Lietuvą. Pavyzdžiui, Lietuvai paskelbus nepriklausomybę ir Amerikos valdžiai nesukbant to fakto pripažinti, šiose bendrovės tarnautojai paragino Kongreso narius į tai atkreipti dėmesį pasiūsdami jiems 300 su viršum laiškų. "Darbininko" skaitytojai taip pat prisimins šios bendrovės per eilę metų vykdomą paramą mūsų Kultūros Židiniui. Tai yra nuopelnas ten dirbančių lietuvių, kurie sugeba atkreipti savo bendradarbių dėmesį į Lietuvos reikalus.

"Lietuvos Dujos" šiuo metu vis dar yra valstybinė įmonė, veikianti Energijos Ministerijos

priežiūroje. Dujų tiekimo tinklas Lietuvoje susideda iš 1400 km (870 mylių) aukšto spaudimo vamzdyno ir 4300 km (2672 mi) ilgio skirstomųjų tinklų. Praėjusiais metais skirstomieji tinklai buvo praplėsti, pridodant apie 500 km (311 mylių) įvairaus diametro vamzdžių. Kuro kainoms pakilus, jo naudojimas yra labai sumažėjęs ir aukšto spaudimo vamzdynais galėtų tekėti bent trigubai didesni dujų kiekiai. Lietuvos dujų tarnybų didžiausia problema yra, kad net 35% visų vamzdžių jau yra naudojami per 30 metų be remonto ir, Vakarų akimis žiūrint, be tinkamos priežiūros. Todėl "Lietuvos Dujų" inžinieriai labai domisi Vakarų pasaulio energijos pramonėse naudojama technologija. Į šį jų rūpestį dėmesį atkreipė Lietuvoje besilankantieji US Agency for International Development (US AID) atstovai, ir per savo agentūrą Partners for International Education and Training (PIET) (mukelta į 8 psl.)

Pasibaigė ekologinis žygis

Lietuvos žaliųjų judėjimas ir ekologinė bendrija "Atgaja" Lietuvos žurnalistų sąjungoje surengė spaudos konferenciją šiomis dienomis pasibaigusiam ekologiniam žygiui "Išsaugokime Baltijos jūrą". Iš sostinės iki pajūrio nuvažiuota 600 kilometrų (keiliolika žygeivių kelionę pratęsė Latvijoje).

Išvykoje dalyvavo 200 dviratinių iki daugiau kaip 20 miestų ir rajonų. Daugiausia -120 dviratinių - vienu metu važiavo nuo Kauno iki Vilkijos. Pask Lietuvos žaliųjų judėjimo pirmininko L.Vainiaus, žygeiviams blogiausiai įspūdį paliko Vilniaus nutekamojo vandens biologinio valymo įrenginių statyba - lėšų ir dėmesio jai skiriama daug mažiau, negu Kaune ir Klaipėdoje. Daug pastabų Lietuvos žalieji turėjo ir Lietuvos piliakalnių tvarkytojams. AGEP

Paskirtas naujas konsultantas

Akademinio jaunimo reikalais nuo šiol Vyriausybėje rūpinsis valstybės konsultantas Artūras Macijauskas. Ji į šias pareigas savo potvarkiu paskyrė Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius. Kaip korespondentui sakė naujasis valstybės konsultantas, jo darbas iš esmės neturėtų pasikeisti. Mat prieš dvejus metus Vilniaus universitete įgyjęs teisininko specialybę, A.Macijauskas vadovauja šios aukštosios mokyklos studentų atstovybei. Jis taip pat laikinai eina Lietuvos studentų sąjungos prezidento pareigas. AGEP

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 71712.107@compuserve.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Adv. Povilas Žumbakis dalyvaus Lietuvių Fronto Bičiulių rengiamose studijų savaitėje "Dainavoje", Manchester, MI, (rugpjūčio 20 - 27 d.) ir rugpjūčio 25 d., penktadienį, 10 val. ryte kalbės aktualiu klausimu - apie spaudos laisvę Lietuvoje.

Richmond Hill Block Assoc. rengia 22-ji Parko festivalį - muge, kuri bus šeštadienį, rugsėjo 9 d. 10 - 6 val vak. Forest parke prie Jackson Pond (Myrtle Ave. ir 109th St. kampas). Ten vyks įvairūs žaidimai vaikams, gros du orkestrai, bus šokiai. Daug kas prekiaus, o taip pat veiks sveikatos tikrinimo skyrius ir daug kitų įvairenybių. Toje apylinkėje gyvena daug lietuvių, kurie kasmet aplanko šį festivalį.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugpjūčio 19 dieną, šeštadienį, nuo 12 iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Dėl siuntinių paėmimo iš kitų vietovių žiūr. skelbimą 6 psl. Jokių muitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Marija Saukas - Saukienė, gimusi 1925 m. Lietuvoje, gyvenusi Woodhaven, NY, mirė rugpjūčio 5 d. Parkway ligoninėje, sulaukusi 70 metų. Pašarvota Shalins laidojimo namuose. Atsisveikinimas įvyko rugpjūčio 8 d., o rugpjūčio 9 d. po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje Brooklynne, palaidota Cypress Hills kapinėse, kur jau ilsisi jos vyras Jonas ir sūnus Antanas. Velionė dalyvaudavo lietuviškuose renginiuose, prenumeravo "Darbininką". Nuliūdime liko sūnus Romas su žmona Terese, gyvenantys Anglijoje. Skubiai atskridę į New Yorką, jie pasirūpino mylimos mamos ir anytos laidojimu.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovai siuntinius vėl priims Brooklynne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, rugsėjo 9 d., šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Dėl siuntinių paėmimo iš kitų vietovių žiūr. skelbimą 6 psl.

LSS - ASS maloniai kviečia visus narius dalyvauti didžiuliam suvažiavimui š. m. rugsėjo 23 - 24 d., "Dainavos" stovyklavietėje, Michigan valstijoje. Atvykstame penktadienio vakare, rugsėjo 22 d. Registruotis pas s. Juliją Taorienę - 17310 Harland Ave., Cleveland, OH 44119 - 1924. Telef. (216) 531 - 9491, fax (216) 844 - 1419. Dalyvauti gali visi nariai, ne tik prityrusieji skautai(-ės). Bendra ir įvairių šakų programa, linksmavakaris. Atvykite pailsėti gamtoje ir atnaujinti senas pažintis, o gal užmegzti ir naujų. Budėkime!

Popiežius Jonas Paulius II liepos mėn. pabaigoje pasyrė naują Romos Popiežinio Laterano universiteto rektorių - vyskupą Angelo Scola, kuris yra teologijos ir filosofijos daktaras. Ligi šiol rektorium buvo pranciškonas kun. Umberto Betti. Rektorių skiriamas ketverių metų kadencijai.

Kretingos pranciškonų labdaros vaigyklai, kuri buvo aprašyta "Darbininko" nr. 29, aukojo:

Elena Jasaitienė, St. Petersburg, FL - 20 dol.; Dr. Aleksandras ir Laima Plateriai, Bethesda, MD - 200 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros vaigyklai.

Knygos - laisvalaikis vasarai

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svevevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. + 1 dol. persiuntimui.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. + 1 dol. p.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Kas norite pagilinti savo virimo žinias, - rasite labai daug populiarių lietuviškų valgių gaminimo receptų. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. Kaina 15 dol. Persiuntimas - \$1.50.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knyga redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis. 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant persiuntimą.

"Moteris su baltu chaltu". Dr. Konstancija Paprockaitė - Šimaitienė. 494 psl. didelio formato knyga kietais viršeliais. Čia telpa 35 medicinos daktarės pasakojimai apie išgyvenimus, dirbant ligoninėse. Kaina 20 dol. Pridėti 2 dol. persiuntimui.

Visos knygos gaunamos rašant: Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Klaipėdos senamiestis iš paukščio skrydžio. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

"Lietuvos Dujų" inžinieriai lankosi Brooklyn Union bendrovėje

(atkeita iš 7 psl.)

Washington, DC, nutarė tarpininkauti ieškant, kas sutiktų dirbti su Lietuvos Dujų inžinieriais.

Brooklyn Union aišku nėra universitetas su iš anksto paruoštais pamokų planais ar programa - detalią programą keturioms savaitėms reikėjo suplanuoti ir gauti tiek PIET, tiek "Lietuvos Dujų" pritarimą. Tą darbą atlikti apsiėmė Antanas A. Bobelis, PE, po 35 metų tarnybos ir pensiją išėjęs BU Chief Scientist. Įvairias problemas įveikus, Lietuvos dujų atstovai atvyko į New Yorką liepos mėnesio 22, ir išvyks namo rugpjūčio mėn. 19 dieną.

Ponas Skirmantas Junevičius yra Techninės Informacijos skyriaus viršininkas, tiesiogiai atsakingas už surinkimą ir perdavimą technologinių žinių "Lietuvos Dujų" tarnautojams. Taigi, bendradarbiavimo santykių išvystymas su užsienio dujų organizacijomis yra viena iš jo svarbesnių darbo funkcijų. Skirmantas Junevičius baigė Kauno Politechnikos Institutą 1975 metais ir po to dirbo inžinieriusmi dujų pra-

monėje. Lietuvos laisvės atgavimas sudarė progą jam parodyti savo talentą ir aukštesnėse vadovavimo pozicijose.

Ponas Andrius Dagys baigė Vilniaus Technikos Universitetą 1993 metais, gaudamas statybos inžinieriaus laipsnį. Jis dirba "Lietuvos Dujų" Priežiūros ir Technologijos Skyriuje, kuris šiuo metu bando išvystyti metodus tiek vamzdymo priežiūrai, tiek dujų apyskaitai, teisingo slėgio išlaikymui, ir panašiai - metodai, kurie galbūt turės dar didesnę svarbą "Lietuvos dujoms" tapus privačia akcija bendrove.

Pirmosios dvi savaitės buvo praleistos susipažįstant su Amerikos dujų pramone, jos organizacijomis, modernios dujų bendrovės struktūra; su ekonomikos dėsniais valdančiais Amerikos komunalinių įmonių veiklą, moksliniu tyrinėjimu dujų naudojimo bei operatyvinio saugumo srityse, ir t.t. Nors oras buvo ir labai karštas, padaryta pora vizitų susipažinti su vamzdymo atnaujinimu naudojant plastiką; susipažinta su dujų matavimo stočių inžinerijos principais ir

dujų slėgio kontrolės metodais. Po to bus susipažinta su dujų matavimo priemonių ir skaitiklių registracijos patikrinimo aparatais, kas Lietuvai yra dar naujas dalykas. Bus kalbama ir apie bendrovės paslaugas vartotojams, sugedus butų apšildymo ar maisto virimo aparatūrai. Bus apsilankyta ir St. Vincent ligoninėje, kur 200-kW galingumo elektros gaminimo aparatūra be jokio aplinkos užteršimo paverčia gamtines dujas tiesiog į elektrą, kas čia "fuel cell" vadinama. Planuojama nuvykti ir į JFK aerouostą, kur ne tik visa elektra (100 MW) yra dujinės turbinės pagalba labai pigiai pagaminama, bet išmetamojo vamzdžio šiluma yra panaudojama pastatų vėsinimui ir šildymui ("cogeneration").

Lietuvai šiuo metu kai kuri Vakaruose naudojama aukšto naudingumo (efektyvumo) technologija gali atrodyti per brangi. Tačiau energijos kainoms kylant, i energijos taupymą turės būti atkreiptas tinkamas dėmesys. Šiuo metu energijos naudojimo intensyvumas Lietuvoje, lyginant su Vakarų Europos šalimis yra labai didelis - 1993 metais Lietuva sunaudojo energiją prilygstančią 5885 metrinėms tonoms anglies kiekvieno milijono litų vertės produktų kiekio pagaminimui. Taigi, yra sunaudojama maždaug 7 kartus daugiau energijos, negu jos reikėtų tą patį bendrojo vidinio produkto kiekį gaminant Danijoje ar Vokietijoje, ir maždaug 2 - 3 kartus daugiau, negu mažiau pažengusiose Norvegijoje ar Švedijoje. Jei ir toliau pinigai būtų išleidžiami ne gamybos technologijos atnaujinimui, bet išieškotos energijos sąskaitoms apmokėti, Lietuvoje pagaminti produktai kainuos per daug, kad juos kas nors norėtų pirkti.

Brooklyn Union ir jos filialai svečiams atidarė informacines duris labai plačiai - jie gauna žinių lobyną, kuris anksčiau ar vėliau galės būti Lietuvai labai naudingas.

A. Bobelis

Katalikai JAV-ose

Šiomet katalikų skaičius JAV-se viršijo 60 milijonų, - praneša Official Catholic Directory. Oficialiais duomenimis 1995 m. katalikų yra 60,190,605, tai yra 330,000 daugiau nei 1994 metais. Kunigų skaičius šiemet sumažėjo 1.1% - pernai buvo 33,204, šiemet yra 32,834. Vienuolių kunigų skaičius irgi sumažėjo 2.3%, iš 17,116 iki 16,717. Tačiau vienuolių brolių skaičius šiek tiek paauo - iš 6,510 iki 6,578. Vienuolių seserų skaičius irgi sumažėjo: iš pernai buvusių 94,431 šiemet liko 92,107 seserys.

Naujas medicinos daktaras

Paulius Antanas Dičpinigaitis, Aušros ir Zigmo Dičpinigaičių sūnus, baigė labai gerais pažymiais New Yorko universiteto medicinos mokyklą birželio 18 d. MD laipsniu. Specialiai atžymėtas už psichologiją ir neurologiją.

Paulius 1991 m. buvo baigęs Yale universitetą BS laipsniu suma cum laude. Studijavo biologiją. Tuo pačiu metu jis baigė ir Amerikos karo aviacijos mokyklą jaunesniojo leitenanto laipsniu. Iš karinės mokyklos buvo gavęs ketverių metų stipendiją studijuoti mediciną. Taip pat gavo ir Air Force 4 metų stipendiją.

Paulius gimė 1969 liepos 1 d. Woodhavene, NY. Čia baigė Šv. Tomo pradžios mokyklą aukso medaliu ir aukščiausiais pagyri-

mais. Su stipendija buvo priimtas į "Regis" jėzuitų aukštesniąją mokyklą, kur taip pat per visus ketverius metus išbuvo garbės sąrašė. Pateko į National Dean's List ir "Who's Who in American High School".

Laisvu laiku mėgsta žaisti šachmatais ir yra laimėjęs daug įvairių trofėjų, pagyrimo raštų.

I diplomų įteikimą universitetas sukviėta visus artimuosius. Diplomą įteikia ne dekanas, bet baigusiojo giminės, artimieji, kurie taip pat yra baigę šį universitetą.

Woodhavene gyveną Dičpinigaičiai visi giminiuojasi. Zigmąs Dičpinigaitis yra dr. Juozo Dičpinigaičio brolis, kurio sūnus Petras yra medicinos daktaras, baigęs šį universitetą. Jis ir buvo pakviestas dalyvauti diplomo įteikimo iškilnėse.

Dekanas pirma įteikė diplomą dr. Petriui Dičpinigaičiui, o šis perdavė naujajam daktarui, savo pusbroliui Pauliui.

Diplomo įteikimo proga Paulius Antanas buvo pakeltas į Air Force kapitonus.

Naujasis daktaras dirbti pasirinko NY universiteto ligoninė, kur jis penkis metus specializuosis ortopedinėje chirurgijoje. Paulius dar turi brolį Zigmą, kompiuterių inžinieriu, kuris gyvena Smithtown, NY.

Sveikiname naująjį daktarą ir jo tėvelius, taip rūpestingai išmokslinusių savo vaikus. Naujajam daktarui linkime pasilikti lietuviškoje bendruomenėje, kuriai taip pat labai reikalingi savi gydytojai.

(p.j.)

SKELBIMAI

Siūlo darba

"Darbininko" redakcijai reikalingas darbuotojas. Reikalavimai: aukštasis žurnalistinis arba lietuaništinis išsilavinimas, mokėjimas dirbti su kompiuteriu. Resumė prašome siųsti adresu: Darbininkas, Re: help wanted, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Prašome neskambinti.

Reikalingi moterys ir vyrai, kurie norėtų dirbti garsioje kosmetikos firmoje kaip grožio konsultantai (beauty consultants). Užtenka minimalaus anglų kalbos žinojimo. Dėl smulkesnių informacijų skambinti 718 846-6895 - prašyti Laimą. (sk.)

Nanny-Housekeeper wanted. Live in Stamford, CT, 6 days. 2 children in school, 1 baby at home. At-home Mother. Luxury travel. Must swim. Some English. (203) 968-8425. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

Išnuomoja

Išnuomojamas didelis kambarys 2-me aukšte Woodhaven rajone, tinkamas vienam asmeniui. Modernūs baldai. \$225 i mėn. Skambinti Julijai (718) 296-1702. (sk.)

Paslaugos

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

Parduodamos knygos

Fighters for Freedom - Lithuanian Partisans Versus the U.S.S.R. - by Juozas Daurmantas. Tai svarbi anglų kalba knyga, nes autorius (tikra pavardė Juozas Lukša) pats buvo partizanų vadas, dalyvavęs įvairiuose žygiuose; aprašo 1944 - 1947 metų partizanų operacijas. Jis net prasimuša į Vakarų, pasiekia Vokietiją ir Prancūziją, atneša daug žinių. Čia pasirošia tolimesniam partizaniam kariui. Vėl lektuvu grįžta į Lietuvą ir ten išduotas neužilgo žūva. Lietuviškai šios knygos išleistas kelios laidos. Angliškai išleista šis antroji laida. 279 psl., minkštasis viršelis. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Kaina 10 dol. su persiuntimu. (sk.)

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mieli skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratesti prenumerata ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

"Darbininko" skaitytoju galima tapti kiekvieną dieną! Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams! Naujienos iš jūsų apylinkės lietuvių gyvenimo, Lietuvos, Baltijos kraštų ir viso pasaulio! Prenumerata iki rugsėjo mėn. pabaigos - tik \$20.

Iš Vilniaus radijo užsieniui lietuvių kalba programoje buvo pranešta, kad nuo rugpjūčio 1-mos dienos programa Šiaurės Amerikai transliuojama 7360 KHz banga. (Trumpos bangos 41 m). Laidos JAV girdimos 7 val. vakaro rytinėje laiko juostoje (EST).

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiąja gatve ir po sielos atgaivinimo prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ - restoraną esantį tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625
ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški valgiai ir gėrimai, karštų valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.